

WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE

PODSUMOWANIE

STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

**PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA
WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO NA LATA 2021-2027**

WYKONAWCA:

EKOSTANDARD
Pracownia Analiz Środowiskowych

ul. Wiązowa 1B/2, 62-002 Suchy Las

Adres do korespondencji:

ul. Szafirowa 4/6, 62-002 Suchy Las

www.ekostandard.pl

email: ekostandard@ekostandard.pl

tel. 61 812-55-89 oraz 505-006-914

AUTORZY OPRACOWANIA:

Robert Siudak

Natalia Smarul

Filip Pawłowski

Monika Płaza

Maciej Bober

Opracowanie zostało dofinansowane ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu

1. PODSTAWY PRAWNE

Bezpośrednią delegację dla postępowania administracyjnego w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w prawodawstwie polskim stanowi art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 roku *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247 z późn. zm.) dokonującej w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (t.j. Dz. U. UE. L. z 2012 r. Nr 26, str. 1 z późn. zm.),
- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. U. UE. L. z 2001 r. Nr 197, str. 30),
- Dyrektywa 2003/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. U. UE. L. z 2003 r. Nr 156, str. 17 z późn. zm.),
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. UE. L. z 1992 r. Nr 206, str. 7 z późn. zm.),
- Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. U. UE. L. z 2003 r. Nr 41, str. 26),

Poza ww. aktami prawnymi, postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko regulują dodatkowo m.in.:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku *o ochronie przyrody* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1098).

Art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 roku *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247 z późn. zm.) określa zakres podsumowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

2. USTALENIA ZAWARTE W PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Przedmiotem Prognozy jest *Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027*.

Prognoza oddziaływania na środowisko została wykonana z uwzględnieniem zakresu określonego w art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 roku *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247 z późn. zm.).

Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027 porusza szeroko rozumianą problematykę ochrony środowiska na terenie województwa. W *Programie* zawarty jest opis stanu środowiska na terenie województwa oraz presje, jakim podlegają poszczególne komponenty środowiska. Na podstawie diagnozy stanu środowiska w *Programie* określone zostały cele i kierunki interwencji, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów (monitoring realizacji *Programu* oraz nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń *Programu*).

Nadrzędnym celem *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* jest długotrwały zrównoważony rozwój województwa, w którym kwestie ochrony środowiska są rozważane na równi z kwestiami rozwoju społecznego i gospodarczego.

Natomiast po dokonaniu diagnozy stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie województwa oraz kierując się uwarunkowaniami zewnętrznymi (obowiązujące akty prawne) i wewnętrznymi (lokalne opracowania planistyczne, uchwały) dokonano wyboru celów strategicznych. W ramach wyodrębnionych celów wyznaczono kierunki interwencji, które mają doprowadzić do osiągnięcia poprawy stanu środowiska. Zaproponowane przedsięwzięcia w przyszłości przyczynią się do poprawy stanu środowiska na terenie województwa opolskiego.

Zgodnie z *Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska* Program ochrony środowiska powinien wyznaczać cele strategiczne w zakresie następujących obszarów interwencji:

- ochrona klimatu i jakości powietrza;
- zagrożenie hałasem;
- pola elektromagnetyczne;
- gospodarowanie wodami;
- gospodarka wodno-ściekowa;
- zasoby geologiczne;
- gleby;
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów;
- zasoby przyrodnicze;
- zagrożenie poważnymi awariami.

Poza głównymi obszarami interwencji w strategii ochrony środowiska uwzględniono również zagadnienia horyzontalne takie, jak działania edukacyjne czy monitoring środowiska:

- edukacja – cel: świadome ekologicznie społeczeństwa;
- monitoring środowiska - cel: zapewnienie wiarygodnych informacji o stanie środowiska.

Cele zostały określone zgodnie z zasadą SMART - powinny być skonkretyzowane (specific, określone możliwie konkretnie), mierzalne (measurable, z przypisanymi wskaźnikami), akceptowalne (achievable, akceptowane przez osoby pracujące na rzecz ich osiągnięcia), realne (realistic, możliwe do osiągnięcia), terminowe (time-bound, z przypisanymi terminami).

Realizacja celów i zadań zawartych w *Programie* wpisuje się w szereg dokumentów strategicznych poziomu międzynarodowego, krajowego, regionalnego. Zgodność założeń *Programu* z tymi dokumentami gwarantuje, że podejmowane działania w skali lokalnej harmonizują z kierunkami rozwoju ustalonymi na wyższych szczeblach administracji samorządowej oraz administracji rządowej. Oznacza to, że planowane działania nie są przypadkowe, lecz służą osiągnięciu celów o charakterze globalnym i długoterminowym.

Tabela 1. Obszary, cele i kierunki interwencji Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027

Cele	Kierunki interwencji
1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	
Spełnianie wymagań w zakresie jakości powietrza; Adaptacja do zmian klimatu; Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych;	- ograniczenie emisji niskiej; - osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji: pyłu PM10, PM2,5, benzo(a)pirenu, ozonu; - redukcja emisji gazów cieplarnianych;
	- zwiększenie efektywności energetycznej budynków i systemów oświetlenia;
	- rozwój odnawialnych i alternatywnych źródeł wytwarzania oraz magazynowania energii;
	- rozwój zrównoważonego transportu;
	- rozwój systemów monitoringu;
2. Zagrożenie hałasem	
Poprawa stanu klimatu akustycznego i osiągnięcie stanu braku przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu; Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas;	- zmniejszenie poziomu emitowanego hałasu;
	- ochrona przed hałasem;
3. Pola elektromagnetyczne	
Utrzymanie stanu braku przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych;	- ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym;
4. Gospodarowanie wodami	
Zwiększenie retencji wodnej województwa, zwłaszcza naturalnej; Racjonalizacja i ograniczenie zużycia wody; Przeciwdziałanie skutkom suszy; Ochrona przed powodzią z uwzględnieniem nietechnicznych metod ochrony wykorzystujących naturalne możliwości środowiska; Osiągnięcie co najmniej dobrego stanu wód;	- ochrona zasobów wodnych; - zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego; - ograniczanie ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do wód;
5. Gospodarka wodno-ściekowa	
Poprawa jakości wody; Poprawa stopnia zwodociągowania i skanalizowania województwa;	- rozbudowa infrastruktury zbierania i oczyszczania ścieków;
	- zapewnienie dostępu do wody dobrej jakości;

Cele	Kierunki interwencji
6. Zasoby geologiczne	
Ochrona złóż kopalin;	- zabezpieczenie cennych gospodarczo złóż;
Ograniczenie presji wywieranej na środowisko związanej z wydobyciem kopalin;	- monitoring zagrożeń geologicznych;
Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych;	- ograniczanie presji środowiskowej wywieranej przez górnictwo;
7. Gleby	
Utrzymanie dobrej jakości gleb i ochrona ich przed degradacją;	- ochrona gleb;
Rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych;	- zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb;
	- rekultywacja gleb;
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
Redukcja ilości wytwarzanych odpadów, w szczególności zmieszanych odpadów komunalnych;	- zapobieganie powstawaniu odpadów poprzez wspieranie wdrażania innowacyjnych i pro-środowiskowych technologii na etapie projektowania produktów;
Zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie;	- rozbudowa infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
Ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania;	- rozbudowa systemu odzysku i unieszkodliwiania odpadów;
Ograniczenie nielegalnego obrotu odpadami;	- ograniczenie oddziaływania odpadów na środowisko;
9. Zasoby przyrodnicze	
	- ochrona form ochrony przyrody i innych obszarów cennych przyrodniczo, tworzenie nowych form ochrony przyrody;
Zwiększenie lesistości województwa i zachowanie dobrego stanu terenów leśnych;	- ochrona gatunkowa i opieka nad zwierzętami;
Zachowanie różnorodności biologicznej;	- trwale zrównoważona gospodarka leśna;
Kształtowanie i wzmacnianie systemu przyrodniczego;	- ochrona korytarzy ekologicznych i przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej;
Ochrona obszarów cennych przyrodniczo przed urbanizacją i wykorzystaniem rolniczym;	- ochrona krajobrazu;
Ochrona krajobrazowa województwa, w szczególności krajobrazów priorytetowych;	- tworzenie zielonej infrastruktury;

Cele	Kierunki interwencji
10. Zagrożenie poważnymi awariami	
Brak incydentów o znamionach poważnej awarii;	<ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie sprawnego systemu zapobiegania poważnym awariom; - działania wspierające sprawność służb publicznych, w tym rozwój systemów ratownictwa chemiczno-ekologicznego;
11. Edukacja	
Świadome ekologicznie społeczeństwo;	<ul style="list-style-type: none"> - edukacja ekologiczna mieszkańców - tematyka dotycząca wszystkich obszarów interwencji; - edukacja nastawiona na praktyczne rozpoznawanie gatunków i siedlisk.

źródło: opracowanie własne

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska Program powinien uwzględniać cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W celu zapewnienia adekwatności i komplementarności celów Programu z dokumentami strategicznymi i programowymi szczebla krajowego, przy określaniu celów dla województwa opolskiego rozpatrywano m.in. cele pochodzące z następujących wybranych dokumentów:

- nadrzędne dokumenty strategiczne:
  - Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej;
  - Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030;
  - Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku;
  - Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022;
  - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
  - Polityka energetyczna Polski do 2040 roku;
- krajowe dokumenty sektorowe:
  - Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności - projekt
  - Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
  - Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej;
  - Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych;
  - Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
  - Krajowy plan gospodarki odpadami 2022;
  - Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.

Stwierdzono, że cele *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* są zgodne z celami i kierunkami interwencji ww. dokumentów. Ponadto cele *Programu* są zgodne z celami określonymi w pozostałych dokumentach strategicznych poziomu europejskiego oraz krajowego.

Ze względu na swój charakter *Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* opisuje poszczególne założenia w sposób ogólny, poruszając szerokie spektrum zagadnień i obszarów związanych z ochroną środowiska województwa. Sytuacja ta determinuje poziom szczegółowości sporządzonej prognozy oddziaływania na środowisko.

Zakres przestrzenny prognozy dla *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* jest ograniczony do granic administracyjnych województwa opolskiego. Prognoza analogicznie do projektu programu ochrony środowiska swoim horyzontem czasowym sięga roku 2027.

Przeprowadzając analizę potencjalnego oddziaływania *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* na środowisko przyrodnicze odniesiono się do poszczególnych zadań zaproponowanych w *Programie*. W stosunku do każdego przedsięwzięcia zaplanowanego w ramach *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne). Rozważono także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na obiekty zabytkowe.

Wdrożenie *Programu* nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń lub uciążliwości dla środowiska, a prawidłowa realizacja *Programu* przyniesie wymierny efekt ekologiczny, chociażby poprzez podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa. Realizacja ww. projektu nie spowoduje ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym o wysokich walorach przyrodniczych, nie wpłynie negatywnie na obszary chronione, cenne przyrodniczo.

Zadaniem prognoz, wykonywanych na najwcześniejszym etapie planowania i podejmowania decyzji, jest przede wszystkim zidentyfikowanie możliwości wystąpienia oddziaływań na środowisko oraz określenie ich przybliżonej siły i kierunku po to, by umożliwić skorygowanie celów i założeń rozpatrywanego dokumentu, aby jego potencjalne oddziaływania negatywne (zwłaszcza te najsilniejsze) mogły ulec zmniejszeniu, a oddziaływania pozytywne (zwłaszcza te najsłabsze) zwiększeniu.

Negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze przedsięwzięć zawartych w *Programie* ograniczać się będzie w większości przypadków jedynie do etapu realizacji inwestycji (etapu prac budowlanych związanych z planowaną inwestycją), który wiąże się zazwyczaj z podwyższoną emisją hałasu, emisją spalin z maszyn budowlanych czy też zwiększoną emisją pyłów. Negatywne oddziaływania na środowisko przyrodnicze związane z etapem realizacji inwestycji są oddziaływaniami krótkotrwałymi, odwracalnymi, o bardzo lokalnym charakterze. Na etapie eksploatacji oddziaływania negatywne na środowisko będą znikome, prawdopodobnie mniejsze w stosunku do stanu obecnego.

Część z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* wymagać będzie przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych. W związku z tym przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych.

Oddziaływania skumulowane będą związane z jednoczesną realizacją kilku zadań w tym samym czasie, na sąsiadujących terenach (akumulacja wpływów w czasie i przestrzeni). Związane będą z okresowym zwiększeniem hałasu i zanieczyszczenia powietrza związanego z etapem prac budowlanych. Należy jednak podkreślić, że natężenie i zakres przewidywanych oddziaływań skumulowanych będzie niewielkie. Będą to oddziaływania krótkoterminowe, ograniczone do czasu trwania prac budowlanych.

Nie zidentyfikowano oddziaływań skumulowanych wynikających z realizacji innych programów lub planów na tym terenie, w tym samym czasie.

Oddziaływania wtórne zachodząca najczęściej w sytuacji wzrostu jednej emisji, powstającej w związku z ograniczeniem innej. Określenie wtórnych oddziaływań w makroskalowych prognozach, sporządzanych na potrzeby dokumentów strategicznych, biorąc pod uwagę ich zasięg oraz stopień ogólności, jest albo w ogóle niemożliwe, albo obarczone zbyt dużą niepewnością, jak również niecelowe na tak wczesnym etapie planowania.

Prognoza proponuje szereg działań minimalizujących potencjalnie negatywne skutki realizacji *Programu*. Są to działania organizacyjne i techniczne, których realizacja może zminimalizować potencjalnie negatywne oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji.

Zestawienie oddziaływań ustalonych w prognozie dla poszczególnych zadań określonych w *Programie* zawiera załącznik 1. Podsumowanie to przedstawia końcowy, sumaryczny wpływ planowanych inwestycji na komponenty środowiska, człowieka oraz dobra kultury.

Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027 został sporządzony w układzie jednowariantowym. Dokument nie zawiera propozycji zadań alternatywnych dla realizacji celów *Programu*. Sytuacja ta wynika z makroskalowego charakteru opracowania, którego założenia cechują się wysokim stopniem ogólności. W związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych zadań. Dla tego rodzaju opracowań stosowanie kryteriów wariantowości, wykorzystywanych w analogicznych ocenach oddziaływania sporządzanych dla sparametryzowanych przedsięwzięć jest znacznie utrudnione.

Wobec powyższego przyjęto, że dalszy rozwój województwa może przebiegać w dwóch scenariuszach tj. realizacji oraz odstąpienia od realizacji *Programu*. Wariant polegający na zaniechaniu realizacji *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* to tzw. wariant 0. Wariant 0 nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować negatywne konsekwencje środowiskowe.

3. OPINIE WŁAŚCIWYCH ORGANÓW

Zgodnie z art. 53 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ opracowujący projekt dokumentu uzgadnia z właściwymi organami zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Organami właściwymi dla *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* są Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu oraz Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Opolu.

Marszałek Województwa Opolskiego, reprezentowany przez Pana Roberta Siudaka, pismem z dnia 1 lutego 2021 roku zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027*.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu pismem z dnia 1 marca 2021 roku (znak: WOOŚ.411.2.1.2021.MO) uzgodnił zakres i stopień szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027*.

Marszałek Województwa Opolskiego, reprezentowany przez Pana Roberta Siudaka, pismem z dnia 1 lutego 2021 roku zwrócił się do Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Opolu o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027*.

Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Opolu pismem z dnia 8 lutego 2021 roku (znak: NZ.9022.1.23.2021.ESz) wydał opinię sanitarną uzgadniającą zakres informacji zawartych w prognozie.

W opinii obu ww. organów zakres prognozy oddziaływania na środowisko dla *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* powinien być zgodny z art. 51 ust. 1 i 2 cytowanej wyżej ustawy.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu ustalił, że w prognozie powinien zostać przedstawiony wpływ realizacji postanowień sporządzanego dokumentu z uwzględnieniem przede wszystkim stanu jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb, gospodarki odpadami i wodno-ściekowej, różnorodności biologicznej, zwierząt, roślin, zasobów naturalnych, ukształtowania powierzchni ziemi, krajobrazu, zasobów naturalnych, form ochrony przyrody, cennych siedlisk przyrodniczych oraz korytarzy ekologicznych. Z uwagi na występowanie na terenie województwa stref o wysokich i szczególnie wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu, zgodnie z zapisami opracowania pn. „Waloryzacja krajobrazu naturalnego województwa opolskiego wraz z programem czynnej i biernej ochrony” w prognozie należy uwzględnić zapisy ww. waloryzacji. Dodatkowo w związku z występowaniem wszystkich formy ochrony przyrody wymienionych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (za wyjątkiem parków – narodowych), należy szczególnie uwzględnić te formy ochrony przyrody, a także korytarze ekologiczne i siedliska cenne przyrodniczo oraz ocenić stopień zgodności postanowień dokumentu z aktami prawnymi ich dotyczącymi, w szczególności w odniesieniu do obowiązujących zakazów. Prognoza powinna zawierać zagadnienia dotyczące łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do jego zmian biorąc pod uwagę bezpośrednie i pośrednie emisje gazów cieplarnianych oraz działania skutkujące zmniejszeniem ich emisji, a także klęski żywiołowe. Ponadto w Prognozie należy zamieścić informacje o występowaniu na terenie województwa obszarów potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi o których mowa w art. 101 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396).

Zgodnie z opinią Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem. W prognozie oddziaływania na środowisko uwzględnia się informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów, powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania (art. 52 ust. 1 i ust. 2 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*).

Zgodnie z art. 54. ust. 1, w związku z art. 57 ust. 1 pkt. 2 i art. 58 ust. 1 pkt. 2 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, regionalny dyrektor ochrony środowiska i wojewódzki inspektor sanitarny opiniują projekty programu ochrony środowiska na szczeblu lokalnym wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. *Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* oraz prognoza oddziaływania dokumentu na środowisko podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu oraz Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Opolu.

Marszałek Województwa Opolskiego, reprezentowany przez Pana Roberta Siudaka, pismem z dnia 17 czerwca 2021 roku, zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu o zaopiniowanie projektu *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu pismem z dnia 30 lipca 2021 roku (znak: WOOŚ.410.2.9.2021.MO) wydał opinię do projektu *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Prognoza w odniesieniu do występujących na terenie województwa opolskiego form ochrony przyrody, obszarów Natura 2000, siedlisk cennych przyrodniczo oraz korytarzy ekologicznych wskazuje, że nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośredniego, pośredniego, wtórnego, skumulowanego, średnioterminowego, długoterminowego i stałego. Ze względu na bardzo duży obszar, którego dotyczy Program oraz liczbę przewidzianych do realizacji zadań indywidualna ocena oddziaływania dokumentu na każdy z obszarów cennych przyrodniczo jest niemożliwa. Dodatkowo poziom szczegółowości dokumentu nie pozwala na odniesie się do konkretnych lokalizacji inwestycji w odniesieniu do większości planowanych zadań. W przypadku zadań na obszarach Natura 2000 konieczne jest rozważenie czy planowana inwestycja może znacząco wpłynąć na ekosystem terenów chronionych.

Jednocześnie Organ uznaje za zasadne, aby w dokumencie uwzględnić projektowane rezerwy według danych ekspertyzy kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów (K. Badora, G. Hebda, A. Nowak, M. Sierakowski, R. Wróbel; Opole, 201) wykonywanej na przełomie lat 2020-2021 na zlecenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu. Rozdział „Obszary i obiekty planowane do objęcia ochroną prawną” został przeredagowany i uzupełniony o dane zawarte ww. ekspertyzy. W związku z powyższym ponownie wystąpiono o opinię do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska pismem z dnia 27 września 2021 r., który odpowiedział pismem znak: WOOŚ.410.2.19.2021.MO z dnia 27 października 2021 r. pozytywnie opiniując projekt dokumentu.

Marszałek Województwa Opolskiego, reprezentowany przez Pana Roberta Siudaka, pismem z dnia 17 czerwca 2021 roku zwrócił się do Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Opolu o zaopiniowanie *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Opolu pismem z dnia 16 lipca 2021 roku (znak: NZ.9022.1.23.2020.ESz) zaopiniował pozytywnie projekt *Programu ochrony dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

4. UWAGI I WNIOSKI ZGŁOSZONE PODCZAS KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Projekt *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został udostępniony społeczeństwu w celu zapewnienia jego udziału w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Pierwsze obwieszczenie dotyczące przystąpienia do opracowania programu ochrony środowiska zostało zamieszczone 28 października 2020 roku oraz umożliwiała zgłaszanie uwag i wniosków.

Marszałek Województwa Opolskiego w następnym obwieszczeniu poinformował o opracowanym projekcie *Programu* oraz o możliwości zapoznania się z treścią dokumentu i wnoszenia uwag. Ogłoszenie zostało zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, na tablicy ogłoszeń oraz w prasie regionalnej. Uwagi mogły być wnoszone w dniach od 7 lipca 2021 roku do 28 lipca 2021 roku.

Do projektu *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* wniesiono ponad 200 uwag. Podmiotami zgłaszającymi były zarówno osoby prywatne, przedsiębiorstwa jak i urzędy i instytucje. Wszystkie wnioski zostały przeanalizowane, a większość z nich została uwzględniona w dokumencie. Szczegółowe zestawienie danych wraz z informacjami o sposobie uwzględnienia przedstawiono w tabeli stanowiącej załącznik nr 2. Uwagi zgłoszone do projektu *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* wraz z sposobem o ich uwzględnienia w dokumencie.

5. WYNIKI POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCEGO TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, JEŻELI ZOSTAŁO PRZEPROWADZONE

Postępowanie transgraniczne nie było wymagane i nie zostało przeprowadzone. Stwierdzono, że w przypadku *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* nie ma potrzeby przeprowadzania postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, a skutki realizacji założeń *Programu* nie będą miały znaczenia transgranicznego.

Organy opiniujące prognozę oddziaływania na środowisko (Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu i Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Opolu) nie wniosły w tym zakresie zastrzeżeń.

6. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE METOD I CZĘSTOTLIWOŚCI PRZEPROWADZANIA MONITORINGU SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU

Zgodnie z wymogami dyrektyw i obowiązujących przepisów prawa w prognozie zaleca się prowadzenie monitoringu efektów realizacji założeń *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* w zakresie opisanym poniżej.

Celem monitoringu jest opisanie zmian stanu środowiska w wyniku realizacji założeń *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* i sprawdzenie, czy założone środki łagodzące przyniosły spodziewany efekt. W tym celu należy wykorzystać funkcjonujący na terenie województwa system monitoringu środowiska przyrodniczego prowadzony przez różne instytucje.

W województwie opolskim monitoring jakości środowiska prowadzony jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu za pośrednictwem Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska GIOŚ w Opolu.

Monitoring efektów realizacji *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027* powinien obejmować wskaźniki presji na środowisko i stanu środowiska, a także wskaźniki społeczno-ekonomiczne.

Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko:

- stan jakości powietrza atmosferycznego - wielkość emisji zanieczyszczeń ze źródeł grzewczych i komunikacyjnych do atmosfery;
- jakość wód stojących, płynących i podziemnych, jakość wody do picia oraz spełnienie przez wszystkie te rodzaje wód wymagań jakościowych obowiązujących w Unii Europejskiej;
- uciążliwość hałasu, przede wszystkim komunikacyjnego.

Wskaźniki społeczno-ekonomiczne:

- poprawa stanu zdrowia obywateli, mierzona przy pomocy takich mierników jak długość życia, spadek umieralności niemowląt, spadek zachorowalności.

W nawiązaniu do wykonywanych ocen realizacji celów i zadań oraz dodatkowo monitoringu efektu realizacji oraz na podstawie ustawy *Prawo Ochrony Środowiska* ((t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.) konieczne będzie sporządzanie co 2 lata raportu przez organ wykonawczy województwa z realizacji Programu ochrony środowiska.

ZAŁĄCZNIK 1.

Tabela 2. Ocena wpływu na środowisko realizacji proponowanych zadań Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027

Typy zadań	Woda	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Powierzchnia ziemi i gleba	Rośliny i zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Zasoby naturalne	Krajobraz	Ludzie	Zabytki	Dobra materialne
1. Ochrona klimatu i jakości powietrza												
Modernizacja systemów ogrzewania – m.in. wymiana źródeł ciepła na bardziej ekologiczne wraz z przeznaczeniem dotacji na ten cel, systemy zdalnego sterowania instalacją C.O. i C.T.	0	+	+	0	0	0	0	0	0	+	+	0
Badania pod kątem spalania niedozwolonych substancji	0	+	+	0	0	0	0	0	0	+	0	0
Termomodernizacja budynków i poprawa efektywności energetycznej	0	+	+	0	0	0/-	0	0	0	+	+	+
Audyty energetyczne budynków użyteczności publicznej	0	+	+	0	0	0	0	0	0	+	0	0
Budowa i nabycie budynków wraz z ich termomodernizacją	0	+	+	0	0/-	0/-	0	0	0	+	0	+
Budowa instalacji OZE wraz z przeznaczeniem dotacji na ten cel	0	+	+	0	0	0/-	0	+	0/-	+	0	0
Budowa mikroelektrowni wodnej	0	+	+	0	0	0/-	0	+	0/-	+	0	0
Rozpoznanie możliwości budowy farmy fotowoltaicznej	0	0	0/+	0/+	0	0/-	0	0/+	0/+	0/+	0	0
Budowa i modernizacja energooszczędnego oświetlenia budynków i dróg	0	+	+	0	0	0	0	+	0	+	0	0
Rozbudowa systemu zaopatrzenia w energię elektryczną w budynkach użyteczności publicznej wraz z systemami zarządzania energią	0	0	0	0	0	0	0	-/+	0	+	0	0
Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych, systemy inteligentnego zarządzania siecią	0	+	+	0	-	0	0	0	0	+	+	0
Budowa i modernizacja sieci gazowej	0	+	+	0	-	0	0	0	0	+	+	0
Budowa układów kogeneracyjnych	0	+	+	0	0	0	0	0	0	+	+	0
Systemy pomiaru i ograniczania emisji szkodliwych pyłów i gazów, monitoring jakości powietrza	0	+	+	0	0	0	0	0	0	+	+	0
Systemy redukcji substancji złośliwych z zakładów	0	+	+	0	0	0	0	0	0	+	0	0
Budowa systemów chłodząco-grzewczych z systemem odzysku ciepła	0	+	+	0	0	0	0	+	0	0	0	0
Modernizacja urządzeń i technologii w zakładach w kierunku ograniczania emisji zanieczyszczeń i hałasu	0	+	+	+	0	0	0	0	0	+	+	+

Typy zadań	Woda	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Powierzchnia ziemi i gleba	Rośliny i zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Zasoby naturalne	Krajobraz	Ludzie	Zabytki	Dobra materialne
Działania na rzecz rozwoju elektromobilności	0	+	+	+	0	0	0	0	0	+	+	+
Budowa infrastruktury transportu zbiorowego oraz wspieranie tego rodzaju transportu	0	+	+	+	0	0	0	0	0	+	+	+
Poprawa czystości dróg w sąsiedztwie zakładów (m.in. w celu zmniejszenia zapylenia)	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0
Modernizacja infrastruktury przy budynkach użyteczności publicznej z zastosowaniem materiałów służących środowisku (materiały antysmogowe, powierzchnie przepuszczalne)	+	+	+	0	0/-	0	0	0	0	+	0	+
2. Ochrona przed hałasem												
Budowa i przebudowa dróg	0/-	+/-	+/-	+/-	0/-	0/-	0/-	0/-	-	+/-	+/-	-
Modernizacja i rewitalizacja linii kolejowych wraz z budową stacji i przystanków kolejowych	0	+	+	+/-	0/-	0	0	0	0	+	0	+
Wspieranie ekologicznych form transportu poprzez budowę chodników i dróg rowerowych wraz z budową infrastruktury rowerowej oraz centrów przesiadkowych	0	+	+	+	-	0	0	0	0	+	+	0
Tworzenie map akustycznych	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+	+	+
Pomiary hałasu	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+	+	+
Ograniczanie emisji hałasu (m.in. przez budowę ekranów akustycznych, przydrożne nasadzenia roślin)	0	0/+	0/+	+	0	0	0/+	0	+/-	+	+	0

Typy zadań	Woda	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Powierzchnia ziemi i gleba	Rośliny i zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Zasoby naturalne	Krajobraz	Ludzie	Zabytki	Dobra materialne
3. Pola elektromagnetyczne												
Identyfikacja terenów zagrożonych nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym	0	0	0	0	0	+	0	0	0	+	0	0
4. Gospodarowanie wodami												
Budowa i modernizacja zbiorników retencyjnych i przeciwpowodziowych (włącznie ze zbiornikami podziemnymi)	+	0	0	0	-	-	-	0/+	0/-	+	+	+
Instalacja zbiorników na wodę deszczową przy budynkach użyteczności publicznej wraz z orynowaniem	+	0	0	0	0	0	0	+	0	+	0	0
Monitoring jakości wód podziemnych wraz z przygotowaniem raportów	+	0	0	0	0	0	0	+	0	+	0	0
Budowa, rozbudowa i konserwacja wałów przeciwpowodziowych	+	0	0	0	0	-	-	0	0/-	+	+	+
Odbudowa polderu	0/-	0	0	0	0	0/-	0/-	0	0	+	+	+
Budowa i modernizacja urządzeń wodnych	+	0	0	0	0	-	-	0	0/-	+	+	+
Zwiększanie zdolności retencyjnych rzek poprzez budowę, remont i odbudowę budowli piętrzących i innych urządzeń wodnych	+	0	0	0	0	-	-	0	0	0	0	0
Remonty koryt rzecznych wraz z usuwaniem szkód powodziowych	+	0	0	0	0	0	0	0	0/+	+	+	+
Działania służące nawodnieniu lasów	+	0	0	0	0	+	+	+	0	0	0	0

Typy zadań	Woda	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Powierzchnia ziemi i gleba	Rośliny i zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Zasoby naturalne	Krajobraz	Ludzie	Zabytki	Dobra materialne
5. Gospodarka wodno-ściekowa												
Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	+	0	0	0	+/-	0	0	0	0	+	0	0
Budowa, modernizacja i konserwacja kanalizacji deszczowej	+	0	0	0	0	0	0	+	0	+	0	+
Inteligentne systemy zarządzania siecią kanalizacyjną	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0
Zakup pojazdów do udrażniania i czyszczenia sieci kanalizacji sanitarnej	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0
Budowa, przebudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków	+	0	0	0	+/-	0/-	0	0	0/-	+	0	0
Przebudowa przepompowni ścieków	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0
Montaż czyszczarki krat wraz z transporterem skratek w elektrowni wodnej	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Budowa systemów gospodarowania osadami ściekowymi	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków wraz z przeznaczeniem dotacji na ten cel	+	0	0	0	+/-	0	0	0	0	+	0	0
Budowa stacji zlewnych	+	0	0	0	+/-	0	0	0	0	+	0	0
Prowadzenie rejestru przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych	+	0	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0
Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	+	0	0	0	0/-	0	0	0	0	+	0	0

Typy zadań	Woda	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Powierzchnia ziemi i gleba	Rośliny i zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Zasoby naturalne	Krajobraz	Ludzie	Zabytki	Dobra materialne
Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody i ujęć wód	+	0	0	0	-	0	0	0	0	+	0	0
Budowa zapasowego zbiornika wody pitnej	+	0	0	0	0	0	0	0	-	+	0	0
Budowa rurociągu odwodnienia terenów kopalnianych	-	0	0	0	0	0	0	+/-	0	+	0	0
Radiowy system odczytu wskazań wodomierzy	0	+	+	0	0	0	0	0	0	+	0	0
Monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0
Edukacja ekologiczna w zakresie oszczędnego gospodarowania wodami i oczyszczania ścieków	+	0	0	0	+	0	0	+	0	+	0	0
6. Zasoby geologiczne												
Działania związane z ochroną i racjonalnym gospodarowaniem zasobami kopalin	0	0	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0
Budowa odwiertów badawczych dla rozpoznania podłoża geologicznego pod kątem występowania wód geotermalnych	0	0	0	0	-	0	0	+	0	0	0	0
Prowadzenie okresowej obserwacji powierzchniowej aktywności osuwisk	0	0	0	0	+	0	0	0	+	+	0	0
Działania mające na celu aktywizację przedsiębiorców w zakresie poszukiwania i eksploatacji kopalin	0	0	0	0	0/-	0	0	+	0	0	0	0
Rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych (tworzenie ścieżek dydaktycznych oraz siedlisk dla zwierząt)	0	0	0	0	+	+	+	0	+	+	0	0

Typy zadań	Woda	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Powierzchnia ziemi i gleba	Rośliny i zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Zasoby naturalne	Krajobraz	Ludzie	Zabytki	Dobra materialne
7. Gleby												
Odkwaszanie gleb	0	0	0	0	+	+	+	0	0	+	0	0
Ochrona najlepszych gleb przez zagospodarowaniem innym niż na cele rolnicze	+	0	0	0	+	+	+	0	+	0	0	0
Rekultywacja gleb i terenów poeksploatacyjnych	+	0	0	0	+	+	+	+	+	+	0	0
Rozwój melioracji w celu utrzymania żyzności gleb	+	0	0	0	0	+	+	0	0	0	0	0
Badania jakości gleby	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów												
Budowa wiaty na odpady	0/-	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
Budowa ciągu technologicznego do recyklingu kruszyw lekkich	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0
Unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0
Budowa i modernizacja PSZOK	+	0	0	0	+	+	0	0	+	+	0	0
Segregacja odpadów	+	0	0	0	+	+	+	0	+	+	0	+
Zakup sprzętu i pojazdów oraz budowa infrastruktury służących poprawie funkcjonowania gospodarki odpadami	+	0	0	0	+	+	0	0	+	+	0	0

Typy zadań	Woda	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Powierzchnia ziemi i gleba	Rośliny i zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Zasoby naturalne	Krajobraz	Ludzie	Zabytki	Dobra materialne
Likwidacja tzw. dzikich wysypisk śmieci	+	0	0	0	+	+	0	0	+	+	0	0
Budowa i modernizacja instalacji do przetwarzania odpadów	+	0/-	0	0	+/-	+	0	0	+/-	+	0	0
Rekultywacja i monitoring porekultywacyjny składowisk odpadów	+	0	0	0	+	+	0	0	+	+	0	0
9. Zasoby przyrodnicze												
Działania na rzecz ochrony bioróżnorodności	0	0	0	0	0	+	+	0	0	0	0	0
Inwentaryzacje i monitoring przyrodniczy	0	0	0	0	0	+	+	0	+	0	0	0
Podniesienie standardu bazy technicznej i wyposażenia na terenach objętych formami ochrony przyrody	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	0
Audyt krajobrazowy	0	0	0	0	0	+	+	+	+	+	0	0
Montaż ogrodzenia herpetologicznego	0	0	0	0	0	+	+	0	0	0	0	0
Ochrona istniejących form ochrony przyrody wraz z pracami pielęgnacyjnymi i ochronnymi	+	0	0	0	+	+	+	0	+	+	0	0
Rewitalizacja, utrzymanie i pielęgnacja terenów zielonych (m.in. parki, tereny rekreacyjne)	0	0	0	0	0	+	+	0	+	+	0	0
Budowa leśnej dostrzegalni przeciwpożarowej	0	0	0	0	+	+	+	+	0/-	+	+	+
Sporządzanie Programów ochrony środowiska i raportów z ich wykonania	+	+	+	+	+	+	+	+	0/+	+	0	0

Typy zadań	Woda	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Powierzchnia ziemi i gleba	Rośliny i zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Zasoby naturalne	Krajobraz	Ludzie	Zabytki	Dobra materialne
Ochrona zasobów przyrodniczych poprzez zmiany w mpzp i opracowanie nowych studiów kierunków i uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego	+	+	0	+	+	+	0	+	+	0	+	+
Gospodarowanie drzewostanem oraz zalesienia na gruntach gminnych i prywatnych	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0	0	0
10. Zagrożenie poważnymi awariami												
Zakup wyposażenia i specjalistycznego sprzętu ratowniczo-gaśniczego oraz samochodów ratowniczo-gaśniczych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
Budowa remiz OSP	0	0	0	0	-	-	0	0	0	+	0	+
Zwiększanie możliwości kontroli inspekcyjnych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
Działania mające na celu ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii	+	+	0	0	+	0	0	0	0	+	0	+
11. Edukacja ekologiczna												
Prowadzenie edukacji ekologicznej poprzez organizację akcji ekologicznych, warsztatów, spotkań, konkursów	+	+	+	0	0	+	+	+	+	0	0	0
Edukacja ekologiczna w zakresie różnorodności biologicznej	0	0	0	0	0	+	+	0	+	+	0	0
Edukacja ekologiczna w zakresie gospodarki odpadami i ograniczania niskiej emisji	0	+	+	0	0	0	0	+	+	+	0	0

Typy zadań	Woda	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Powierzchnia ziemi i gleba	Rośliny i zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Zasoby naturalne	Krajobraz	Ludzie	Zabytki	Dobra materialne
Prowadzenie aktywnej edukacji ekologicznej na terenie obszarów chronionych	+	0	0	0	0	+	+	0	+	+	0	0
Budowa infrastruktury służącej edukacji ekologicznej	+	+	+	0	0	+	+	0	+	+	0	0
Szkolenia z zakresu innowacyjnych możliwości poboru ciepła i energii elektrycznej oraz OZE	0	+	+	0	0	0	0	+	0	+	0	0
Szkolenia z zakresu ochrony środowiska w rolnictwie i na obszarach wiejskich	+	0	0	0	+	+	+	+	+	+	0	0

źródło: opracowanie własne

ZAŁĄCZNIK 2.

Tabela 3. Uwagi wniesione do projektu Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027 wraz ze sposobem ich uwzględnienia.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
1	osoby prywatne; Darco Sp. z o.o., ul. Metalowców 43, 39-200 Dębica; Małopolski Cech Zdunów i Zawodów Pokrewnych; Kominki GP Sp. z o.o., ul. Wielicka 25, 30-552 Kraków; Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kominki i Piece Biuro OSKP, Rynek 2, 63-760 Zduny, ul. Wielicka 25, 30- 552 Kraków; FISHKA WOJCIECH RYSZKIEWICZ, Rynek 2, 45-221 Opole; Kominki Gp sp. z o.o. Mariusz Szostak	STRONA 24	„Głównym źródłem emisji benzo(a)pirenu i pyłu zawieszonego PM10 jest niepełne spalanie paliw stałych (węгля, koksu, drewna) oraz spalanie odpadów w piecach (m. in. butelki PET, kartony po napojach, odpady organiczne i inne), w celach ogrzewania pomieszczeń (mieszkań/domów) i wody”	Usunięcie frazy słów „paliw stałych” i „drewna”	Twórcy projektu nie dysponują żadnymi danymi na temat udziału spalania drewna w emisji BaP i PM10 ani tym bardziej na temat udziału w tej emisji urządzeń, o których mówi Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe. Zwracamy uwagę, że zarówno stężenia PM 10, PM 2,5 jak i BaP nie mają nic wspólnego z użytkowaniem kominków spełniających wymogi ekoprojektu. Urządzenia te charakteryzują się minimalnymi emisjami, mieszczącymi się w granicach dopuszczonych przez właściwe normy i uznawanych za bezpieczne i nie mające wpływu na zdrowie. Biomasa drzewna - to biopaliwo stałe, niekopalne - zalecane do powszechnego stosowania w Unii Europejskiej dyrektywą PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. Drewno kawałkowe, zrębki, pellet, brykiet to produkty biomasy drzewnej, które zgodnie z art.2 pkt.3 i 7a Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii są zaliczane do odnawialnych źródeł energii. Z analizy GUS „Energia ze źródeł odnawialnych w 2019 r.” wynika, że w latach 2015 – 2018 biopaliwa stałe miały największy udział w strukturze pozyskania energii ze źródeł odnawialnych (według nośników) – między 66,9% a 73,5%. Drewno jest paliwem ekologicznym na każdym etapie jego przetwarzania i energetycznego wykorzystania. Produkcja drewna opałowego nie ma negatywnego wpływu na poziom zalesienia w Polsce a wręcz przeciwnie: stymuluje rozwój gospodarki przez zalesianie niezagospodarowanych gruntów i zapewnia miejsca pracy. Paliwa drzewne są w głównej mierze produktem ubocznym pozyskiwania i przetwarzania drewna pełnowartościowego wykorzystywanego w przemyśle meblarskim i w konstrukcjach drewnianych. Lokalne wykorzystywanie drewna przekłada się na minimalny ślad węglowy wynikający z transportu i przygotowania do wykorzystania jako stałego biopaliwa. Drewno z polskich lasów, jako uboczny produkt gospodarki leśnej, jest	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
					<p>powszechnie dostępne i niedrogie. Wadliwa konstrukcja zapisów projektu POŚ powoduje wprowadzenie w przestrzeń prawną kardynalnego błędu dotyczącego przedstawiania biomasy drzewnej jako paliwa stałego i mieszania efektów spalania <u>paliwa stałego kopalnego – węgla</u>, z efektami spalania <u>biomasy drzewnej, biopaliwa stałego, niekopalnego</u>. Jest to o tyle niewskazane że, stosownie do art. 133 Ustawy o odnawialnych źródłach energii (OZE) z dnia 20 lipca 2015 r. (t.j. Dz. U. 2020 poz. 261), dalej jako Ustawa o OZE, jednostki samorządu terytorialnej mają brać udział w opracowywaniu programów informacyjnych, doradczych lub szkoleniowych informujących społeczeństwo o korzyściach i rozwiązaniach praktycznych związanych z rozwojem i wykorzystaniem energii z odnawialnych źródeł energii. Tymczasem omawiane przepisy projektu uchwały prowadzą do skutku odwrotnego. Biomasa drzewna - to biopaliwo stałe, niekopalne - zalecane do powszechnego stosowania w Unii Europejskiej dyrektywą PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. Drewno kawałkowe, zrębki, pellet, brykiet to produkty biomasy drzewnej, które zgodnie z art.2 pkt.3 i 7a Ustawy o OZE - są zaliczane do odnawialnych źródeł energii. Biomasa drzewna jest błędnie łączona i mylona z paliwem stałym - kopalnym, jakim jest węgiel kamienny, brunatny czy torf (paliwa te są eliminowane w UE) i przypisuje się jej niesłusznie wady tych ostatnich paliw. Są to dwa różne paliwa : - drewno - biopaliwo niekopalne, charakteryzuje się zerowym bilansem CO₂, efektywnie spalane chroni klimat i środowisko, pozwala na znaczną redukcję zanieczyszczenia powietrza, - paliwa kopalne - węgiel, gaz ziemny i olej opałowy - niszczą klimat emitując CO₂, odpowiedzialne są za efekt cieplarniany, pogarszają jakość powietrza emitując wybitnie rakotwórcze związki powstające przy ich spalaniu - są wycofywane z UE, (Źródło: "Poradnik czyste ciepło w moim domu z paliw stałych", Ministerstwo Środowiska 2017 r.) Najważniejszą cechą drewna, decydującą o jego charakterze jako paliwa jest przynależność do odnawialnych źródeł energii, w przeciwieństwie do węgla i gazu, które są paliwami kopalnymi. Przynależność do paliw stałych to tylko cecha wtórna, przydatna ze względów technicznych a określająca stan skupienia a nie istotę drewna jako paliwa. Tymczasem w projekcie uchwały ta cecha techniczna (stan skupienia) stała się wyznacznikiem</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
					wprowadzenia ograniczeń eksploatacji. Przepisy, które w nieuprawniony sposób łączą 2 różne klasyfikacje: klasyfikację ze względu na charakter i funkcję i klasyfikację ze względu właściwości techniczne i stan skupienia są wadliwe, gdyż przeczą podstawowym zasadom logiki. Łączenie tych dwóch rodzajów paliw stałych w projekcie uchwały jest nieuprawnione i niedopuszczalne.	
2		rozdział 4.1.3. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII	do energii wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii (OZE) zalicza się energię wytwarzaną z biomasy.	uzupełnienie	Niestety cytowane dane o ilości instalacji OZE na terenie województwa nie uwzględniają w ogóle liczby ani potencjału indywidualnych instalacji grzewczych na biomasę (pelet i drewno kawałkowe) czyli pieców i kominków. Podstawowym błędem technicznym i merytorycznym proponowanych zapisów jest stosowanie pojęcia „paliwa stałe” przez co dochodzi do zestawienia i jednakowego potraktowania przez projekt POŚ drewna i pelletu, które są odnawialnymi źródłami energii z węglem, który jest paliwem kopalnym.	Uwaga nie została uwzględniona. Podane dane dotyczą instalacji OZE dla województwa, nie jesteśmy w posiadaniu danych o rodzaju instalacji grzewczych osób prywatnych, ani o prawidłowości ich użytkowania.
3		rozdział 4.1.4	Pomijając całkowicie fakt, że drewno jest odnawialnym źródłem energii, jako paliwa mniej szkodliwe dla środowiska projekt POŚ wskazuje olej lub gaz.	korekta	Jest to absurdem z ekologicznego punktu widzenia ponieważ zarówno olej jak i gaz są paliwami kopalnymi, których stosowanie ogranicza Unia Europejska. Jednocześnie w tym samym rozdziale znajdujemy stwierdzenie: „Należy także podejmować działania mające na celu zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w ogólnym zużyciu energii”. Stwierdzenia o jednoczesnym promowaniu paliw kopalnych i zwiększeniu udziału OZE wzajemnie się wykluczają. POŚ, który zawiera takie propozycje jest od samego początku bublek i budzi poważne i uzasadnione podejrzenia, że jego twórcy nie mają najmniejszego pojęcia o ochronie środowiska.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy zapis: Wśród tych zadań wymienić należy m.in. wymianę źródeł ciepła z pieców opalanych paliwem stałym, w szczególności węglem na kotły opalane paliwami mniej szkodliwymi dla środowiska, np. olejem czy gazem, a także budowa nowych przyłączy do miejskich sieci ciepłowniczych wraz z rozbudową tych sieci.
4		Rozdział 4.12	Zgodnie z analizą SWOT szansami dla województwa opolskiego są - rozwój nowoczesnych, niskoemisyjnych technologii wytwarzania energii - rozwój wykorzystania odnawialnych	uzupełnienie	Zwracam uwagę, że doskonale wpisują się w to nowoczesne, niskoemisyjne urządzenia grzewcze przeznaczone do pozyskiwania energii z biomasy i zgodne z wymogami ekoprojektu. Nowoczesne piece i kominki jako urządzenia emitujące śladowe ilości BaP, PM10 i PM2,5 są odpowiedzią na główne problemy i zagrożenia środowiska województwa opolskiego w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza, jak i środkiem do osiągnięcia celów jakimi są dobra jakość	Uwaga nie została uwzględniona. Nowoczesne, niskoemisyjne urządzenia grzewcze przeznaczone do pozyskiwania energii z biomasy odpowiadają przytoczonemu zapisom, które odnoszą się do całego ogółu

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
			źródeł energii - ograniczanie niskiej emisji		powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm oraz ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (patrz: projekt POŚ, Tabela 44) Kominki i piece spełniające wymogi ekoprojektu są również odpowiedzią na cele Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej. Gwarantują niskoemisyjne wytwarzanie energii i rozwój wykorzystania OZE. Od dawna zwraca się uwagę nie tylko na niesłuszność wprowadzania kolejnych zakazów i ograniczeń eksploatacji tych urządzeń ale też na konieczność objęcia ich dotacjami tym bardziej, że możliwość taką przewiduje Art 2, ust. 1c Ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (t.j. Dz. U. 2021 poz. 554), w myśl którego miejscowe ogrzewacze pomieszczeń, o których mówi Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe, to urządzenia spełniające standardy niskoemisyjne. Przedsięwzięcie niskoemisyjne w rozumieniu tejże Ustawy to takie, w wyniku którego następuje wymiana urządzenia niespełniającego standardów niskoemisyjnych na urządzenie spełniające standardy niskoemisyjne. Zaznaczyć przy tym należy, że Ustawa nie wprowadza preferencji dla żadnych urządzeń spełniających standardy niskoemisyjne ani dla żadnych przedsięwzięć niskoemisyjnych. Proponujemy zatem zamieszczenie w projekcie POŚ zapisów regulujących kwestie dotacji i promocji miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń, o których mówi Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1185. W nowym POŚ dla województwa opolskiego powinien znaleźć się zapis o bezwzględnej możliwości użytkowania ogrzewaczy pomieszczeń opalanych biomasą leśną, spełniających wymogi dyrektywy Ekoprojekt, wzorem innych państw UE - zwłaszcza w sezonie grzewczym. W sytuacjach awaryjnych, np. podczas przerw w dostawach energii elektrycznej, awarii sieci ciepłowniczej czy gazu trwających dłużej niż kilka godzin, są to urządzenia nieocenione, zapewniające bezpieczeństwo energetyczne mieszkańcom.	istniejących na rynku urządzeń i rozwiązań.
5		Rozdział 1.3	W rozdziale 1.3 „Metodyka i tok pracy” i wielokrotnie	uzupełnienie	Zamiast wprowadzania kolejnych zakazów proponuję zastąpienie ich przepisami o prawidłowym spalaniu na wzór tych, zawartych w	Uwaga nie została uwzględniona. W zakresie edukacji ekologicznej

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
			później wspomina o działaniach edukacyjnych lub o edukacji ekologicznej związanej z ochroną powietrza.		<p>Uchwałe o Prawidłowym Spalaniu, której autorem jest Krzysztofa Woźniak z Polskiego Forum Klimatycznego i Grupy Zdrowego Oddychania. Więcej informacji na temat tej uchwały pod linkiem: https://www.facebook.com/UOPSp/ Uchwała oparta jest na podstawach naukowych i wytycznych Ministerstwa Środowiska RP. Przeznaczona jest dla samorządów: gmin oraz województw. Popierają ją: Polskie Forum Klimatyczne, Polski Klub Ekologiczny okręg tarnowski, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kominki i Piece, Cech Zduńów Polskich, Krajowa Izba Kominiarzy, Międzywojewódzki Cech Kominiarzy. W jej rozwijaniu współpracują stale: straże miejskie, policja, straże pożarne, rady osiedli, samorzady, służba leśna. Wnoszę o włączenie do nowego POŚ zapisów dotyczących edukacji o prawidłowym - współprądowym spalaniu paliw stałych jako jednego z podstawowych działań w walce ze smogiem. Edukacja prawidłowego spalania paliw – również gazu, jest najtańszym sposobem na poprawę jakości powietrza – nie zaś polityka zakazowa. Wnoszę o uwzględnienie w nowym POŚ zapisów dotyczących procedury kontroli palenisk pod kątem przestrzegania uchwał antysmogowych jak i zakazów spalania odpadów. Proponowane procedury kontroli powinny zawierać wymogi odnośnie do informowania i pouczania kontrolowanych w kwestii prawidłowego spalania. Mając na uwadze, że wymiana przestarzałych urządzeń jest procesem niezwykle kosztownym i długofalowym należy postawić na edukację właściwego spalania paliw, która jest zdecydowanie tańszą i szybszą metodą poprawy jakości powietrza. Należy zacząć budowę świadomości społecznej od podkreślania wpływu jednostki na jakość spalania paliw a nie od przymusowej wymiany urządzenia dzięki dotacjom. W krótszej perspektywie to z pewnością edukacja prawidłowego spalania paliw sprawi, że będziemy oddychać zdrowszym powietrzem. Edukacja powinna dotyczyć prawidłowego użytkowania urządzeń: rozpalania współprądowego (palenie od góry), które ma olbrzymi wpływ na zmniejszenie emisji szkodliwych substancji, stosowania odpowiedniego opału, informowania o skutkach wysokich stężeń szkodliwych substancji w powietrzu, stosowania filtrów pyłów itd... W Krakowie zrezygnowano z wszelkich działań edukacyjnych w zakresie prawidłowego spalania a wprowadzone zakazy nie przyniosły spodziewanych rezultatów. Warto wyciągnąć z tego wnioski i nie</p>	<p>znajduje się wiele zagadnień. Projekt dokumentu nie wyszczególnia ich, a zwraca uwagę, że istotne jest wykształcenie świadomego ekologicznie społeczeństwa.</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
					powielać błędów.	
6		Tabela 46	typy zadań realizowanych w ramach poszczególnych kierunków interwencji	Korekta i uzupełnienie	Stanowczo sprzeciwiam się planom rozwoju sieci gazowych, Zdecydowanie popieram likwidację źródeł emisji rozumianą w duchu zrównoważonego rozwoju jako zastępowanie starych wysokoemisyjnych lub bezklasowych urządzeń nowymi, spełniającymi wymogi ekoprojektu. Jednocześnie zwracamy uwagę, że likwidacja taka powinna przebiegać z zachowaniem zasady ochrony praw nabytych i zasady nie działania prawa wstecz. Dotacje na wymianę kotłów wykorzystujących paliwa stałe i modernizację systemów ogrzewania powinny obejmować także miejscowe ogrzewacze pomieszczeń, o których mówi Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe co jest zgodne z Art 2, ust. 1c Ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków.	Uwaga nie została uwzględniona. W trakcie spalania gazu emisja dwutlenku węgla do powietrza jest niska. Podobnie w przypadku emitowania do atmosfery tlenku azotu, dwutlenku siarki i rozmaitych pyłów.
7		Tabela 47	Zdanie „Instalacja OZE na budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych”	Na zdanie „ Instalacja OZE w budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych	W przypadku instalacji miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe zgodnych z ekoprojektem byłoby to zgodne ze składnią i gramatyką języka polskiego.	Uwaga została uwzględniona
8	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Łodzi	4.9 ZASOBY PRZYRODNICZE str. 104	Uproszczona charakterystyka 2 Krain przyrodniczo-leśnych.	Lepiej pozostawić 4.9. bez żadnego tekstu, niż taka informacja. Ewentualnie ogólna charakterystyka – lesistość, doliny rzeczne, kompleksy torfowisk, powierzchnia objęta formami ochrony przyrody.	Jest tu ogólna, bardzo uproszczona charakterystyka 2 Krain przyrodniczo-leśnych (Śląskiej i Małopolskiej), bez odniesienia (oprócz zasięgu) do województwa opolskiego. Dodatkowo – niekonsekwencja – z opisu wynika, że przeważają lasy iglaste (55%), a szatę roślinną stanowią grądy, buczyny i dąbrowy. Z późniejszej charakterystyki lasów – 75% to bory sosnowe.	Uwaga została uwzględniona częściowo.
9		4.9.1. OBSZARY I OBIEKTY PRAWNIE CHRONIONE, str. 103, tab. 35 na str.	Parki Krajobrazowe - 3	Parki Krajobrazowe – 4 Wskazane uwzględnienie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego, mimo braku	CRFOP - Przeglądanie danych - Park krajobrazowy (gdos.gov.pl) Rozporządzenie Nr 21/95 Wojewody Częstochowskiego z 7 września 1995 r. w sprawie utworzenia Załęczańskiego Parku Krajobrazowego w granicach województwa częstochowskiego. Ustawa o ochronie	Uwaga nie została uwzględniona. Akt ustanawiający Załęczański Park Krajobrazowy na terenie województwa opolskiego utracił

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
		104, tab. 37 str. 106/107, ryc. 19 str. 110		stosownego Rozporządzenia Wojewody Opolskiego.	przyrody z 16.04.2004 Art. 153 (Formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-4 i 6- 10, utworzone lub wprowadzone przed dniem wejścia w życie ustawy stają się formami ochrony przyrody w rozumieniu niniejszej ustawy)	moc.
10		4.9.2. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA Str. 113/114	Do głównych zagrożeń dla flory regionu należą, m.in.: - melioracje rolne i leśne;	Wskazane doprecyzowanie – czy chodzi o melioracje wodne w lasach i na terenach rolniczych? Propozycja: niewłaściwie prowadzone melioracje wodne w lasach i na terenach rolniczych	Melioracje leśne są to zabiegi, mające na celu podniesienie zdolności produkcyjnej siedlisk przez usuwanie zjawisk powodujących hamowanie produkcji leśnej albo prowadzenie czynności działających na podniesienie jakości produkcji leśnej, bądź też przystosowanie danego obszaru do wprowadzenia nowej produkcji leśnej. W leśnictwie stosuje się: melioracje wodne, melioracje biologiczne (fitomelioracje), melioracje agrotechniczne.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy zapis: "- melioracje wodne w lasach i na terenach rolniczych"
11		4.9.4.LASY str. 123	Gatunkami panującymi są sosna i modrzew, porastające 75,2% powierzchni lasów, natomiast najmniejszy udział mają jodła i dąb (0,1%), topola, lipa i wierzba (0,2%) oraz grab (0,3%).	Wykreślenie modrzewia, który osobno ma prawdopodobnie poniżej 0,5%. Dopisanie gatunków istotnych w skali województwa (dąb, brzoza, olcha, buk)	Pominięcie istotnych gatunków lasotwórczych (dąb, brzoza, olcha, buk) to błąd. Informacja o gatunkach poniżej 1% jest nieistotna w porównaniu z w/w gatunkami. Połączenie sosny z modrzewiem jest czasem stosowane, ale bardziej to ma znaczenie gdy mówimy o drewnie, a nie aspektach przyrodniczych.	Uwaga została uwzględniona
12		4.9.4.LASY str. 123	Największa część lasów województwa jest własnością Skarby Państwa. Lasy te znajdują się pod zarządem trzech Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych: we Wrocławiu (70,75 ha), w Katowicach (237 587,43 ha) oraz w Łodzi (2 046,36 ha)	Należy sprawdzić, gdzie jest błąd.	Suma wartości powierzchni lasów Skarbu Państwa jest inna niż w tabeli 41 na str. 123. Lasy Skarbu Państwa (234 120,35 ha) to mniej niż powierzchnia samych lasów RDLP Katowice (237 587 ha).	Uwaga została uwzględniona
13		4.9.4.LASY str. 125	Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. czynniki antropogeniczne, do których	Należy usunąć pogrubione, jako stwierdzenie całkowicie bezpodstawne.	Gospodarka leśna na przedmiotowym terenie prowadzona jest zgodnie z Planem Urządzenia Lasu zatwierdzonym decyzją Ministra Środowiska, który został poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, z uwzględnieniem w szczególności następujących	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
			należą m.in. intensyfikacja gospodarowania lasami oraz emisja szkodliwych gazów.		celów: 1) zachowania lasów i korzystnego ich wpływu na klimat, powietrze, wodę, glebę, warunki życia i zdrowia człowieka oraz na równowagę przyrodniczą; 2) ochrony lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych ze względu na: a) zachowanie różnorodności przyrodniczej, b) zachowanie leśnych zasobów genetycznych, c) walory krajobrazowe, d) potrzeby nauki; 3) ochrony gleb i terenów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie lub uszkodzenie oraz o specjalnym znaczeniu społecznym; 4) ochrony wód powierzchniowych i głębinowych, retencji zlewni, w szczególności na obszarach wododziałów i na obszarach zasilania zbiorników wód podziemnych; 5) produkcji, na zasadzie racjonalnej gospodarki, drewna oraz surowców i produktów ubocznego użytkowania lasu. W związku z powyższym wskazane stwierdzenie nie ma odzwierciedlenia w rzeczywistości. Chyba, że jako „intensyfikacja gospodarowania lasami”, rozumiemy właśnie decyzje o zmianie przeznaczenia (gospodarowanie gruntami leśnymi?) – to wtedy tak, ale to należałoby doprecyzować.	
14		4.9.5. WNIOSKI DO OBSZARU „ZASOBY PRZYRODNICZE” Str. 128	Zaleca się także szczególną dbałość o zgodność składu gatunkowego z siedliskiem w szczególności w kontekście zmian klimatu.	Zaleca się także dbałość o zgodność składu gatunkowego z siedliskiem, jednak w kontekście zmian klimatu może być konieczne przyjęcie elastyczniejszego podejścia i wprowadzanie rodzimych gatunków drzew szybciej przystosowujących się do postępujących zmian. Podstawą do takich działań powinny być wieloletnie obserwacje i badania naukowe.	Zmiany klimatu prawdopodobnie będą nas zmuszały do modyfikacji składów gatunkowych na wielu siedliskach. Słusznie wskazano na taką potrzebę w tabeli 46. Cele i kierunki interwencji Programu: Adaptacja lasów i leśnictwa do zmian klimatycznych (str. 170).	Uwaga została uwzględniona
15		Tab. 43 Analiza SWOT ZASOBY PRZYRODNICZE str.	Mocne strony: Duży udział obszarów leśnych i prawnie chronionych.	Duże, zwarte kompleksy leśne w środkowej i wschodniej części województwa oraz duży udział	Ogólny udział obszarów leśnych jest poniżej średniej krajowej.	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
		135		obszarów prawnie chronionych.		
16		Tab. 43 Analiza SWOT ZASOBY PRZYRODNICZE str. 136	Szanse: - rozwój turystyki i działań kulturalnych opartych o dziedzictwo historyczne i kulturowe regionu	Rozwój turystyki nie jest szansą dla zasobów przyrodniczych, a może być zagrożeniem (tworzenie ośrodków, wzmożona antropopresja)	Rozwój turystyki nie jest szansą dla zasobów przyrodniczych, a może być zagrożeniem (tworzenie ośrodków, wzmożona antropopresja)	Uwaga została uwzględniona
17		Tab. 43 Analiza SWOT ZASOBY PRZYRODNICZE str. 136	Zagrożenia: masowa wycinka drzew, w tym w lasach, uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych	Propozycja: masowa wycinka drzew w terenach miejskich i w krajobrazie rolniczym, przeznaczanie lasów na cele nieleśne, uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych	Wycinka drzew w lasach nie stanowi trwałego zubożenia. Jest ona prowadzona w sposób zrównoważony. Gospodarka leśna prowadzona jest tak, żeby struktura wiekowa była utrzymana, a wszystkie stadia drzewostanów były we właściwy sposób reprezentowane.	Uwaga została uwzględniona. Nowy zapis: " Uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych powodujące konieczność masowej wycinki drzew"
18		Tabela 44. Główne problemy i zagrożenia środowiska województwa opolskiego Str. 139 Zasoby przyrodnicze	Problem/zagrożenie - lasy z zaburzoną strukturą wiekową i gatunkową, masowa wycinka	Propozycja: - lasy z zaburzoną strukturą wiekową i gatunkową, masowa wycinka związana z przeznaczaniem lasów na cele nieleśne.	Masowa wycinka możliwa jest tylko w sytuacji klęski żywiołowej lub biologicznej. Lasy z zaburzoną strukturą wiekową i gatunkową to głównie wielkopowierzchniowe zalesienia z okresu powojennego. Wymagają one niewątpliwie intensywnej przebudowy, nie stanowi ona jednak zagrożenia dla trwałości lasu, a wręcz przeciwnie – Autorzy wskazują wcześniej, że jest to działanie niezbędne. I nigdy nie jest prowadzona na zasadach „masowej wycinki”..	Uwaga została uwzględniona
19		Tabela 46. Cele i kierunki interwencji Programu 4. Gospodarowanie wodami Str. 172	- Odbudowa systemów melioracji - Budowa i utrzymanie zbiorników retencyjnych/ przeciwpowodziowych Jako podmiot odpowiedzialny wpisano m.in. RDLP	- Odbudowa i właściwe użytkowanie systemów melioracji - Budowa i utrzymanie zbiorników retencyjnych/ przeciwpowodziowych Jako podmiot odpowiedzialny - nadleśnictwa	Są to działania pozostające w kompetencji nadleśnictw. Dodatkowo, na str. 113 napisano: Do głównych zagrożeń dla flory regionu należą, m.in.: - melioracje rolne i leśne; brak konsekwencji albo określenia priorytetów.	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
20		Tabela 46. Cele i kierunki interwencji Programu 9. Zasoby przyrodnicze Str. 177. Kierunek interwencji – trwale zrównoważona gospodarka leśna	Typ zadania: Tworzenia lasów miejskich Podmiot odpowiedzialny: gminy/RDLP	Propozycja: Tworzenia lasów miejskich oraz uwzględnianie specyfiki lasów ochronnych wokół miast w planach urządzenia lasu	RDLP nie ma możliwości tworzenia ani ingerowania w lasy miejskie. To wyłączna kompetencja gminy.	Uwaga została uwzględniona
21	Petrochemia – Blachownia Sp. z o.o.	4.10 Zagrożenie poważnymi awariami	Petrochemia - Blachownia S.A. Spółka Grupy Wanhua – BorsodChem	Petrochemia – Blachownia Sp. z o.o.	Spółka nie jest członkiem grupy Wanhua – BorsodChem od dnia 31.10.2017, kiedy to nastąpiła finalizacja umowy zakupu spółki przez czeską spółkę DEZA a.s., członka Grupy Agrofert. Z dniem 03.08.2020 nastąpiło przekształcenie Spółki Petrochemia – Blachownia Spółka Akcyjna w Spółkę Petrochemia – Blachownia Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.	Uwaga została uwzględniona
22		Tabela 48. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań monitorowanych – instytucje i przedsiębiorstwa	zadanie: Modernizacja wentylacji w budynku laboratorium z rekuperacją ciepła źródła finansowania - środki własne	źródła finansowania - środki własne, środki uzyskane z ZUS w ramach projektu dotyczącego poprawy warunków pracy	Zgodnie z pismem PCI-144/2021 z dnia 265.02.2021 – tabela nr 2	Uwaga została uwzględniona
23			Zadanie: Opracowanie technologii wykorzystania stałej i półpłynnej mieszaniny porafinacyjnej źródła finansowania - środki własne, środki uzyskane z ZUS w ramach projektu dotyczącego poprawy warunków pracy	źródła finansowania - środki własne	Zgodnie z pismem PCI-144/2021 z dnia 265.02.2021 – tabela nr 2	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
24	Opolskie Towarzystwo Przyrodnicze	Tabela 46, strona 176, cel 9 (Zasoby przyrodnicze)	Rozpoznanie możliwości/badania nad utworzeniem parku narodowego.	Utworzenie parku narodowego	Walory tej części Stabrowskiego Parku Krajobrazowego zasługują na szczególną ochronę, którą zapewni utworzenie pierwszego parku narodowego na terenie województwa – przyczyni się ono również do rozwoju turystyki przyrodniczej na tym terenie (i w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju lokalnych gmin). Zmiana zapisu pozwala określić jasny cel, którego realizacja i tak będzie wiązała się z przeprowadzeniem dodatkowych badań, umożliwiających jeszcze dokładniejsze określenie wartości przyrodniczej projektowanego parku, a także z konsultacjami społecznymi i pracami koncepcyjnymi, które pozwolą na wybór odpowiedniego wariantu (gł. granic chronionego obszaru), zapewniającego odpowiedni stopień ochrony przyrody i rozwój lokalnych społeczności.	Uwaga nie została uwzględniona. Utworzenie parku narodowego to długotrwała procedura prawdopodobnie wykraczająca poza okres programowania, dla rozpoczęcia której niezbędne jest przeprowadzenie szczegółowych badań i analiz. Ponad to zapisy dotyczące rozbudowy obszarów chronionych, w tym parku narodowego ujęte są jako cele i kierunki interwencji (tabela 47).
25	Gmina Chrzastowice ul. Dworcowa 38, 46-053 Chrzastowice	Str. 170 tabela nr 46 pkt 1 kolumna 3 i 4	Kolumna 3,4 Rozwój sieci gazowych – podmiot odpowiedzialny gminy/spółki i przedsiębiorstwa gazowe	Kolumna 3,4 Rozwój sieci gazowych – podmiot odpowiedzialny spółki i przedsiębiorstwa gazowe	Gazyfikacja terenu gminy Chrzastowice to inwestycja Polskiej Spółki Gazownictwa	Uwaga została uwzględniona
26		Str. 172 tabela nr 46 pkt 3.1	Kolumna 3,4 Kablowanie linii SN i WN – podmiot odpowiedzialny gminy/gestorzy sieci	Kolumna 3,4 Kablowanie linii SN i WN – podmiot odpowiedzialny gestorzy sieci	Za przedmiotowe zadanie gmina nie jest odpowiedzialna	Uwaga została uwzględniona
27		Str. 174 tabela nr 46 pkt 7	Kolumna 3,4 Wykonywanie badań glebowych – podmiot odpowiedzialny gminy/GIOŚ/IUNG	Kolumna 3,4 Wykonywanie badań glebowych – podmiot odpowiedzialny GIOŚ/IUNG Realizowanie programów rolno-środowiskowych – podmiot odpowiedzialny ARiMR	Gmina nie wykonuje badań glebowych i nie jest podmiotem odpowiedzialnym za ich wykonywanie. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację programów rolno-środowiskowych jest ARiMR.	Uwaga została uwzględniona
28	Gmina Prudnik	Rozdział 4.4 Gospodarowanie wodami	Brak zapisu	Wprowadzenie zapisów dotyczących zwalczania gatunków obcych – rdestowców w dolinach rzecznych	Zwalczanie rdestowców również winno być jednym z priorytetów POŚ. Rośliny te zaczynają całkowicie dominować nad rodzimą florą, co widać choćby na przykładzie Złotego Potoku na terenie PK „Góry Opawskie”. Dotychczasowe metody zwalczania tj. sporadyczne koszenie nie przynosi efektów, a zasiedlanie kolejnych miejsc postępuje. W innych krajach firmy ubezpieczeniowe odmawiają już	Uwaga nie została uwzględniona. Zwalczanie gatunków inwazyjnych ujęto w pkt 9 Zasoby przyrodnicze - ochrona gatunkowa i opieka nad

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
					ubezpieczenia nieruchomości, jeśli w ich obrębie zostanie stwierdzona obecność rdestowców, z uwagi na ich inwazyjność i powodowanie zagrożenia np. dla fundamentów budynków. A przecież jednostki osadnicze rozwijają się wzdłuż rzek. Rdestowce są już obecne w miastach takich jak Prudnik. W POŚ winny się znaleźć działania polegające na wprowadzaniu rodzimej roślinności drzewiastej i krzewiastej na tereny dolin rzecznych, stanowiących obudowę biologiczną cieków. Należy dążyć do maksymalnej renaturyzacji cieków wodnych.	zwierzętami
29	Kopalnie Odkrywkowe Surowców Drogowych Spółka Akcyjna w Niemodlinie	4.6.1.	Odkrywkowy system wydobywczy jest główną przyczyną degradacji powierzchni ziemi	Odkrywkowy system wydobywczy jest przyczyną przekształcania powierzchni ziemi co może stanowić podstawę korzystnych zmian w środowisku w zakresie tworzenia nowych form przyrodniczych.	Działalność przedsiębiorstw górniczych pozostawiających po sobie wyrobiska poeksploatacyjne (zwykle ze zbiornikami wody) jest niekoniecznie złym oddziaływaniem na środowisko. Wgłębne wyrobiska po przeprowadzonej rekultywacji mogą wzbogacić pierwotny teren stanowiąc źródło i podstawę do rozwoju różnorodnych form przyrodniczych dla fauny i flory.	Uwaga nie została uwzględniona. Działalność kopalni odkrywkowych oddziałuje na powierzchnię ziemi i powoduje degradację naturalnych warunków glebowo - wodnych.
30	BMB-ECO sp. Z o.o.	5.4.2. ZADANIA MONITOROWANE Tab. 48. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań monitorowanych - instytucje i przedsiębiorstwa		Budowa elektrociepłowni wielopaliwowej (BIOMASA,RDF, ODPADY MEDYCZNE) o mocy 15 MWc. Lokalizacja inwestycji - Specjalna strefa ekonomiczna w Ozimku	Obszar interwencji - Ochrona klimatu i jakości powietrza Termin realizacji 2022-2023 Koszt inwestycji 25 mln zł Źródła finansowania - środki własne/dotacje	Uwaga została uwzględniona
31	Nadleśnictwo Brzeg	4.9. Zasoby przyrodnicze. 4.9.3. Obszary i obiekty planowane do objęcia ochroną prawną, str. 114	dodanie informacji	Dążyć do tworzenia różnych form ochronnych, zwłaszcza w północnej i południowo-zachodniej części województwa, gdzie ich brak.	Istniejąca i planowana ochrona rezerwatowa obejmuje głównie tereny leśne, a pozostałe typy ochronne rezerwatów też w znacznej części znajdują się na terenach leśnych.	Uwaga nie została uwzględniona. Rozbudowa obszarów chronionych została zaplanowana na terenach o największych walorach przyrodniczych, a ich formy są dopasowane do specyfiki i wartości zasobów.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
32	Nadleśnictwo Brzeg	4.9.4. Lasy. str. 126	uzupełnienie	kornik ostrozębny, choroby grzybowe drzew liściastych, profilaktyka w zachowaniu stanu środowiska	Inwentaryzacja bieżących szkód; jesion i świerk ustępuje z obszarów leśnych Opolszczyzny - stały monitoring inwazyjnych gatunków fauny i flory.	Uwaga została uwzględniona
33	Nadleśnictwo Brzeg	4.9.5. Wnioski do obszaru „Zasoby przyrodnicze”. str. 127	uzupełnienie	stosowanie gatunków odporniejszych na zmiany klimatyczne tzw. pionierskich, zwiększyć ich udział, - podjąć próbę hodowania gatunków obcych (np. jedlicę) zwiększających możliwości produkcyjne i jednocześnie wykazujących bardzo dobrą zdrowotność, - rozważyć stosowanie luźniejszych więźb odnowień- przywrócić zadrzewienia (w tym remizy polne) oraz zwiększyć ilość zalesień na obszarach o małej lesistości, - konieczność rewitalizacji i renaturyzacji środowisk przyrodniczych utraconych w wyniku prowadzenia upraw monokulturowych w rolnictwie	widoczne zmiany klimatyczne (wzrost temperatury, nawalne opady i burze, susze)	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
34	Nadleśnictwo Kędzierzyn	4.Charakterystyka i ocena stanu środowiska województwa 4.2 Ocena stanu środowiska, 4.2.9 Zasoby przyrodnicze, 4.2.9.2 Różnorodność Biologiczna, akapit 6 strona 136	Do najbardziej niebezpiecznych zagrożeń dla środowiska roślin należą te, które swoim zasięgiem obejmują duże obszary i występują z dużym natężeniem, m.in. intensyfikacja produkcji rolnej, leśnej czy sposób użytkowania gruntów. Do głównych zagrożeń dla flory regionu należą, m.in.: zrywanie do celów dekoracyjnych; Prognoza oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021- 2027 137 - przesadzanie do ogrodów; - pozyskiwanie gatunków użytkowych; - chemiczne i echaniczne zwalczanie chwastów segetalnych na polach, łąkach, ugorach, murawach, pastwiskach; - melioracje rolne i leśne; - gospodarka wodna na stawach i innych zbiornikach wodnych; - zanik niektórych rodzajów upraw; - intensywna gospodarka rolna i leśna; - zmiana sposobu użytkowania gruntów; - zajmowanie cennych terenów pod inwestycje; - pozyskiwanie kopalin	Do najbardziej niebezpiecznych zagrożeń dla środowiska roślin należą te, które swoim zasięgiem obejmują duże obszary i występują z dużym natężeniem, m.in. - intensyfikacja produkcji rolnej czy sposób użytkowania gruntów. Do głównych zagrożeń dla flory regionu należą, m.in.: - zrywanie do celów dekoracyjnych; Prognoza oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027 137 - przesadzanie do ogrodów; - pozyskiwanie gatunków użytkowych; - chemiczne i mechaniczne zwalczanie chwastów segetalnych na polach, łąkach, ugorach, murawach, pastwiskach; - melioracje rolne i leśne; - gospodarka wodna na stawach i innych zbiornikach wodnych; - zanik niektórych rodzajów upraw; - intensywna gospodarka rolna i leśna; - zmiana sposobu użytkowania gruntów; - zajmowanie cennych terenów pod inwestycje; - pozyskiwanie kopalin	PGL LP stosuje trwale zrównoważoną gospodarkę leśną, która polega na Działalność zmierzająca do ukształtowania struktury lasów i ich wykorzystania w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego, żywotności i zdolności do wypełniania, teraz i w przyszłości, wszystkich ważnych (ochronnych, gospodarczych i socjalnych) funkcji bez szkody dla innych ekosystemów.	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
35	Nadleśnictwo Kędzierzyn	4.Charakterystyka i ocena stanu środowiska województwa 4.2 Ocena stanu środowiska, 4.2.9 Zasoby przyrodnicze, 4.2.9.2 Różnorodność Biologiczna, strona 139	Utworzenie nowych obszarów chronionych · Obszary chronionego krajobrazu: - Wzniesienia Kozłowieckie – cechujące się mozaiką krajobrazową ze zróżnicowaną formą terenu, budową geologiczną i biocenozami; - Bory Kędzierzyńsko – Kozielskie – zwarty kompleks borów ze zróżnicowanymi biocenozami leśnymi.	Utworzenie nowych obszarów chronionych · Obszary chronionego krajobrazu: - Wzniesienia Kozłowieckie – cechujące się mozaiką krajobrazową ze zróżnicowaną formą terenu, budową geologiczną i biocenozami	Drzewostan zdegradowany – III strefa ZAK, pożary, degradacja siedliska, cięcia sanitarne. W związku z bliskością Zakładów Przemysłowych w obrębie Nadleśnictwa Kędzierzyn duża część drzewostanów jest zdegradowana wraz ze swoim siedliskiem. Zanieczyszczenie środowiska, niekorzystne działanie czynników atmosferycznych powoduje osłabienie drzew, dlatego jest potrzeba wykonywania cięć sanitarnych, które zabezpieczają drzewostany oraz utrzymują higienę lasu.	Uwaga nie została uwzględniona. Jedną z bardzo ważnych funkcji OCHK to funkcja łącznikowa. W przypadku OCHK Bory Kędzierzyńsko-Kozielskie to istotny łącznik pomiędzy Parkiem Krajobrazowym Rud Raciborskich oraz PK Góra Św.Anny, który mimo występowania drzewostanów zdegradowanych i osłabionych pełni ważną rolę w środowisku przyrodniczym.
36	Nadleśnictwo Kędzierzyn	4.Charakterystyka i ocena stanu środowiska województwa 4.2 Ocena stanu środowiska, 4.2.9 Zasoby przyrodnicze, 4.2.9.4 Lasy, strona 148	Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. Czynniki antropogeniczne, do których należą m.in. Intensyfikacja gospodarowania lasami oraz emisja szkodliwych gazów i pyłów, m.in. SO2 oraz NOx.	Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. Czynniki antropogeniczne, do których należą m.in.. emisja szkodliwych gazów i pyłów, m.in. SO2 oraz NOx.	PGL LP stosuje trwale zrównoważoną gospodarkę leśną, która polega na Działalność zmierzająca do ukształtowania struktury lasów i ich wykorzystania w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego, żywotności i zdolności do wypełniania, teraz i w przyszłości, wszystkich ważnych (ochronnych, gospodarczych i socjalnych) funkcji bez szkody dla innych ekosystemów.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy zapis: " Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. czynniki antropogeniczne, do których należą m.in. niektóre działania prowadzonej gospodarki leśnej oraz emisja szkodliwych gazów i pyłów, m.in. SO2 oraz Nox".
37	Nadleśnictwo Kędzierzyn	4.Charakterystyka i ocena stanu środowiska województwa 4.2 Ocena stanu środowiska, 4.2.11 Edukacja Ekologiczna	W województwie opolskim edukacja ekologiczna prowadzona jest także w formie zajęć pozaszkolnych. Angażują się w nią jednostki samorządu terytorialnego, spółki oraz przedsiębiorstwa chcące poszerzać wiedzę o środowisku i relacjach w nim zachodzących zarówno wśród dzieci, jak i osób dorosłych.	W województwie opolskim edukacja ekologiczna prowadzona jest także w formie zajęć pozaszkolnych. Angażują się w nią jednostki samorządu terytorialnego, lasy państwowe, spółki oraz przedsiębiorstwa chcące poszerzać wiedzę o środowisku i relacjach w nim zachodzących zarówno wśród dzieci, jak i osób dorosłych	Edukacja leśna społeczeństwa jest jednym z podstawowych zadań realizowanych przez Lasy Państwowe, wynikającym z założeń Polityki Leśnej Państwa i przyjętych „Kierunków rozwoju edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych”. Stała i powszechna edukacja leśna ma na celu: 1) upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy o środowisku leśnym oraz o wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarce leśnej, 2) podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania z wszystkich funkcji lasu, 3) budowanie zaufania społecznego do działalności zawodowej leśników. Cele edukacji leśnej należy realizować w oparciu o następujące treści: 1) budowa i funkcjonowanie	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
					ekosystemów leśnych, 2) produkcyjne i poza produkcyjne znaczenie lasu, 3) zagrożenia i ochrona lasów, 4) ochrona przyrody, 5) rola leśnika w gospodarowaniu zasobami przyrody.	
38	Nadleśnictwo Kluczbork	4.9.2. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, str. 114	Intensywna gospodarka rolna i leśna	Usunięcie zapisu	Prowadzona jest zrównoważona gospodarka leśna, zgodnie z zatwierdzonym przez Ministra Środowiska Planem Urządzenia Lasu	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy zapis: "Do głównych zagrożeń dla flory regionu należą, m.in.: [...] - intensywna gospodarka rolna, - niektóre działania gospodarki leśnej"
39	Nadleśnictwo Kluczbork	4.9.2. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA tabela, str. 119	Ols porzeczkowy, starorzecza	Zachowanie ze względów naukowych oraz dydaktycznych ekosystemów lasów liściastych o charakterze olsów.	Cel ochrony proponowanego rezerwatu przyrody określony przez RDOŚ Opole	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ
40	Nadleśnictwo Kluczbork	4.9.2. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA tabela, str. 119	Obszar zagrożony ze względu na zaplanowane prace leśne	Usunięcie zapisu	Dzięki prowadzonej zrównoważonej gospodarce leśnej, obszar został zachowany	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ
41	Nadleśnictwo Kluczbork	4.9.2. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA tabela, str. 119	Łęgi olszowo-jesionowe, kukułka Fuchsa	Zachowanie ze względów naukowych oraz dydaktycznych ekosystemów lasów liściastych	Cel ochrony proponowanego rezerwatu przyrody określony przez RDOŚ Opole	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ
42	Nadleśnictwo Kluczbork	4.9.2. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA tabela, str. 120	Rzeka Bogacica typ rezerwatu wodny	Nowa Bogacica typ rezerwatu faunistyczny	Nazwa i typ proponowanego rezerwatu przyrody określone przez RDOŚ Opole	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
43	Nadleśnictwo Kluczbork	4.9.2. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA tabela, str. 120	Rzeka o charakterze zbliżonym do naturalnego, grądy, łęgi olszowo-jesionowe, rzeki włosienicznikowe, minóg strumieniowy, szklarnik leśny	Zachowanie ze względów naukowych oraz dydaktycznych drzewostanów będących siedliskiem koszatki leśnej Dryomys nitedula	Cel ochrony proponowanego rezerwatu przyrody określony przez RDOŚ Opole	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ
44	Nadleśnictwo Kluczbork	4.9.4. LASY, str. 125	„...intensywna gospodarka lasami...”	Usunięcie zapisu	Prowadzona jest zrównoważona gospodarka leśna, zgodnie z zatwierdzonym przez Ministra Środowiska Planem Urządzania Lasu	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy zapis: " Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. czynniki antropogeniczne, do których należą m.in. niektóre działania prowadzonej gospodarki leśnej oraz emisja szkodliwych gazów i pyłów, m.in. SO ₂ oraz Nox"
45	Nadleśnictwo Kluczbork	4.9.4. LASY, str. 126	„...m.in. takich szkodników jak zwójka sosnoweczka czy przyplaszczek granatek...”	„m.in. takich szkodników jak kornik ostrozębny, będący szkodnikiem sosny...” Dodać: Obecnie bardzo poważne zagrożenie dla zdrowotności drzewostanów, a miejscami i trwałości lasów stanowi jemiola. W ostatnich latach obserwowana jest ekspansja jemioly pospolitej rozpierzchłej (Viscum album ssp. austriacum), która rośnie przede wszystkim na sosnach, rzadziej modrzewiach i świerkach oraz jemioly pospolitej jodłowej (Viscum album ssp. abietis), która rośnie tylko na jodłach.		Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
46	Nadleśnictwo Kluczbork	4.9.5. WNIOSKI DO OBSZARU "ZASOBY PRZYRODNICZE", str. 126	...lub ich ochrona jest niewystarczająca."	Usunięcie zapisu	Dotychczas prowadzona zrównoważona gospodarka leśna nie spowodowała degradacji tych obszarów, wręcz przeciwnie przyczyniła się do ich rozszerzenia.	Uwaga nie została uwzględniona. Zapis jest ogólny i dotyczy zarówno obszarów chronionych, jak i lasów.
47	Nadleśnictwo Kluczbork	4.9.5. WNIOSKI DO OBSZARU "ZASOBY PRZYRODNICZE", str. 127	Aby zapewnić trwałość drzewostanów oraz ich dobry stan sanitarny należy zwiększać udział drzewostanów wielogatunkowych i różnowiekowych poprzez ich przebudowę	Usunięcie zapisu	Prace realizowane przez Państwowe Gospodarstwo Leśne	Uwaga nie została uwzględniona. Program zawiera najistotniejsze kierunki zmian w przyszłej perspektywie programowania nawet jeżeli są one już obecnie po części realizowane.
48	Nadleśnictwo Kluczbork	4.11. EDUKACJA EKOLOGICZNA, str.129	Wśród poruszanych tematów powinno znaleźć się zmniejszanie powierzchni lasów i terenów zielonych	Usunięcie zapisu	Powierzchnia lasów w Polsce systematycznie wzrasta.	Uwaga została uwzględniona. Nowy zapis: "Wśród poruszanych tematów powinno znaleźć się zmniejszanie powierzchni starych, wielogatunkowych lasów o charakterze naturalnym oraz postępująca fragmentacja terenów leśnych"
49	Nadleśnictwo Kluczbork	4.12. ANALIZA SWOT, tabela 43. Analiza SWOT, str. 139	- „lasy z zaburzoną strukturą wiekową i gatunkową, masowa wycinka”	Usunięcie zapisu	W lasach prowadzona jest zrównoważona gospodarka leśna, zgodnie z zatwierdzonym przez Ministra Środowiska Planem Urządzenia Lasu. Ponadto powierzchnia lasów w Polsce systematycznie wzrasta.	Uwaga została uwzględniona. Nowy tekst: " lasy z zaburzoną strukturą wiekową i gatunkową, uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych powodujące konieczność masowej wycinki drzew"

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
50	Nadleśnictwo Kup	4.9.,4.9.2. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA str. 113	Do najbardziej niebezpiecznych zagrożeń dla środowiska roślin należą te, które swoim zasięgiem obejmują duże obszary i występują z dużym natężeniem, min. intensyfikacja produkcji rolnej, leśnej czy sposób użytkowania gruntów.	Usunąć leśnej	Od szeregu lat prowadzi się model zrównoważonego leśnictwa i określenie intensyfikacja nie ma tu zastosowania. Zwiększenia powierzchni lesistości nie można mylić z intensyfikacją.	Uwaga została uwzględniona. Nowy tekst: " lasy z zaburzoną strukturą wiekową i gatunkową, uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych powodujące konieczność masowej wycinki drzew"
51	Nadleśnictwo Kup	4.9.,4.9.2. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA str. 114	- intensywna gospodarka rolna i leśna	Usunąć i leśna	Od szeregu lat prowadzi się model zrównoważonego leśnictwa i określenie intensyfikacja nie ma tu zastosowania. Zwiększenia powierzchni lesistości nie można mylić z intensyfikacją.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "Do głównych zagrożeń dla flory regionu należą, m.in.: [...] - intensywna gospodarka rolna i niektóre działania prowadzonej gospodarki leśnej"
52	Nadleśnictwo Kup	4.9. ZASOBY PRZYRODNICZE 4.9.3. OBSZARY I OBIEKTY PLANOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ PRAWNĄ, str. 115	Rezerwaty - Stawy Niemodlińskie itd.		Brak spójności w ilości proponowanych rezerwatów: str. 115-116- 21 szt. , str. 118-122-51szt. Nie uwzględniono propozycji Nadleśnictwa Kup dot. pow. i granic rezerwatów: Dąbrowy Kuźnickie, Gęsi Staw, Zieleniec, Świerkle	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ
53	Nadleśnictwo Kup	4.9.ZASOBY PRZYRODNICZE 4.9.4. LASY, str. 125	Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są min. Czynniki antropogeniczne, do których należą min. intensyfikacja gospodarowania lasami oraz emisja szkodliwych gazów i pyłów. min. SO2 oraz NOX	Pominąć zapis dot. intensyfikacji gospodarowania lasami.	W dalszej części uzasadnia się tylko wpływ emisji, a brak uzasadnienia dotyczy intensyfikacji gospodarowania lasami. W związku z tym chyba nie jest ona dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy zapis:" Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. czynniki antropogeniczne, do których należą m.in. niektóre działania prowadzonej gospodarki leśnej oraz emisja szkodliwych gazów i pyłów, m.in.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
						SO2 oraz Nox"
54	Nadleśnictwo Kup	4.9.ZASOBY PRZYRODNICZE 4.9.4. LASY, str. 126	Ważnym czynnikiem wpływającym na stan lasów są także szkody od zwierzyny, zwłaszcza ze strony jeleniowatych, które stanowią duże zagrożenie dla dobrego stanu i trwałości młodników. W wyniku spałowania uszkodzane jest średnio 10% powierzchni leśnej – uszkodzenia wielkości do 20% oraz 5% pow. leśnej, gdzie uszkodzenia osiągają 21- 50%, natomiast zgryzanie pędów powoduje uszkodzenia w wielkości nieprzekraczającej 20%, dotyczące przeciętnie 5% powierzchni leśnej.	Pominąć zapis dot. szkód od zwierzyny	Uszkodzenia do 20% uznajemy za nieistotne i ich nie inwentaryzujemy, to ciekawe skąd te dane. Ponadto skoro nie są nieistotne, to nie mogą stanowić dużego zagrożenia dla dobrego stanu i trwałości młodników.	Uwaga została uwzględniona
55	Nadleśnictwo Kup	4.9.ZASOBY PRZYRODNICZE, 4.9.5. WNIOSKI DO OBSZARU „ ZASOBY PRZYRODNICZE”	Należy zauważyć także, że bezpośrednia ochrona gatunków roślin i zwierząt cechuje się dość niską efektywnością, co także jest argumentem dla konieczności obejmowania ochroną (głównie rezerwatową) obszarów cechujących się mnogością występowania gatunków	Usunąć.	Powinno się najpierw zadbać o jakość ochrony. Dopracować system ochrony istniejących form, a dopiero później można zwiększyć ilość form objętych ochroną. Często tworzenie kolejnych form ochrony przyrody wiąże się z ograniczeniami dla ludności, dając dostęp wąskiej grupie np.: naukowcom. Społeczeństwo niejednokrotnie będzie mogło zapoznać się z walorami danej formy ochrony przyrody tylko w formie opracowania. Czyli ogólnie dostępne tereny staną się niedostępne. Czy o to chodzi?	Uwaga nie została uwzględniona. Objęcie cennych przyrodnie terenów nie skutkuje całkowitym ograniczeniem dostępu dla ludności. Ma na celu zapewnienie ochrony przed szkodliwą ingerencją na tych terenach.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
56	Nadleśnictwo Kup	4.11. EDUKACJA EKOLOGICZNA, str. 128-130		Przy Nadleśnictwie Kup funkcjonuje Ośrodek edukacji przyrodniczo leśnej im. Jarosława Janickiego. Edukacja jest skierowana do wszystkich grup wiekowych.	Brak informacji o edukacji ekologicznej prowadzonej przez Lasy Państwowe w ośrodkach edukacji przy nadleśnictwach. Wymienia się tylko placówki oświatowe, gminy oraz ZOPK.	Uwaga została uwzględniona
57	Nadleśnictwo Kup	4.12. ANALIZA SWOT, ZASOBY PRZYRODNICZE, SŁABE STRONY, str. 135	Przewaga drzewostanów jednogatunkowych.	Wymagające przebudowy dojrzałe drzewostany jednogatunkowe.	Zmniejszenie ilości drzewostanów jednogatunkowych możliwe jest jedynie poprzez sukcesywne ich wycinanie i wprowadzanie różnych gatunków.	Uwaga nie została uwzględniona. Zapis w tabeli wskazuje jedynie problem.
58	Nadleśnictwo Kup	4.12. ANALIZA SWOT, ZASOBY PRZYRODNICZE, SŁABE STRONY, str. 136	Masowa wycinka drzew, w tym w lasach, uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych.	Usunąć	Zamieranie drzewostanów iglastych i liściastych powodowane obniżeniem poziomu wód, występowaniem jemioty i szkodników owadzych np.: przyplaszczki, korniki, opiętki, rozwiertki niestety wymusza konieczność wycinania zamierających drzew (chodzi o bezpieczeństwo ludzi i stan zdrowotny drzewostanów). Określenie „masowa wycinka drzew” jest mocnym nadużyciem.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych powodujące konieczność masowej wycinki"
59	Nadleśnictwo Namysłów	4.9. Zasoby przyrodnicze 4.9.3. Obszary i obiektu planowane do objęcia ochroną prawną Str. 115 Pkt. 2. Utworzenie nowych obszarów chronionych.	Brak zapisu nt. projektowanego rezerwatu „Żaba”	Uzupełnienie w pkt 2 zapisu o rezerwat „Żaba”	Brak spójności z tabelą ze str. Nr 121, gdzie jest propozycja nowego rezerwatu pn. „Żaba	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ
60	Nadleśnictwo Namysłów	4.9. Zasoby przyrodnicze 4.9.3. Obszary i obiektu planowane do objęcia ochroną prawną Str. 121 Tabela - wiersz	Pow. 75,78	26,72	W wyniku konsultacji granice proponowanego rezerwatu „Żaba” zostały skorygowane, a co za tym idzie powierzchnia uległa zmniejszeniu (pisma Zn. spr. ZO.7212.44.2020 z 22.02.2021 r., Zn. spr. ZG.7212.1.2021 z 25.03.2021 r., Karta informacyjna projektowanego rezerwatu przyrody „Żaba”, gdzie została ujęta powierzchnia 27,2 ha).	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
		4				
61	Nadleśnictwo Namysłów	4.9. Zasoby przyrodnicze 4.9.3. Obszary i obiektu planowane do objęcia ochroną prawną Str. 116 Tabela – wiersz 5	Krystyna		Proponowany w opracowaniu rezerwat „Krystyna” nie został wzięty pod uwagę w „Ekspertyzie dotyczącej kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody” przygotowanej na przez RDOŚ w Opolu we współpracy z Zespołem Opiniodawczo-Doradczym składającym się z przedstawicieli jednostek samorządowych różnych szczebli oraz PGW WP i PGL LP	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ
62	Nadleśnictwo Namysłów	4.11. Edukacja ekologiczna Wiersz nr 11 w w/w rozdziale	Angażują się w nią jednostki samorządu terytorialnego, spółki oraz przedsiębiorstwa chcące poszerzać [...]	Angażują się w nią jednostki samorządu terytorialnego, spółki, nadleśnictwa oraz przedsiębiorstwa chcące poszerzać [...]	Uwypuklenie znaczenia edukacji ekologicznej prowadzonej na szeroka skalę przez nadleśnictwa na terenie województwa opolskiego	Uwaga została uwzględniona
63	Nadleśnictwo Olesno	4.9.2. Różnorodność biologiczna, str. 113-114	Do najbardziej niebezpiecznych zagrożeń dla środowiska roślin należą te, które swoim zasięgiem obejmują duże obszary i występują z dużym natężeniem, m.in. intensyfikacja produkcji rolnej, leśnej czy sposób użytkowania gruntów. Do głównych zagrożeń dla flory regionu należą, m.in.: [...] intensywna gospodarka rolna i leśna;	Do najbardziej niebezpiecznych zagrożeń dla środowiska roślin należą te, które swoim zasięgiem obejmują duże obszary i występują z dużym natężeniem, m.in. intensyfikacja produkcji rolnej czy sposób użytkowania gruntów. Do głównych zagrożeń dla flory regionu należą, m.in.: [...] intensywna gospodarka rolna;	Rozmiar użytkowania lasu jest zrównoważony, zapewniający trwałość lasu i ciągłość gospodarowania, służący zachowaniu lasów w dobrej kondycji zdrowotnej. Prowadząc gospodarkę leśną szczególnie chroni się różnorodność biologiczną. Nie stosuje się, bądź w bardzo ograniczonym stopniu środki chemiczne (w przeciwieństwie do produkcji rolnej), a także wykorzystuje się zdolności produkcyjne siedliska wykorzystując w maksymalnym stopniu naturalne odnowienie lasu, dostosowuje się skład gatunkowy do możliwości siedliska. Certyfikacja gospodarki leśnej zarówno w systemie FSC jak i PEFC zwraca szczególną uwagę na zachowanie różnorodności biologicznej, a przyznane i utrzymywane certyfikaty tylko to potwierdzają.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "Do głównych zagrożeń dla flory regionu należą, m.in.: [...] - intensywna gospodarka rolna i niektóre działania prowadzonej gospodarki leśnej"
64	Nadleśnictwo Olesno	4.9.3. Obszary i obiekty planowane do objęcia ochroną prawną. Tabela str. 119	Rezerваты przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia w województwie opolskim: Rezerwat Osiecko, leśny,	wykreślić rezerwat z planowanych	Nadleśnictwo negatywnie zaopiniowało propozycje utworzenia tego rezerwatu i swoją opinię podtrzymuje. Poniżej opinia: „Osiecko” Analizując opis na karcie informacyjnej projektowanego rezerwatu odnosi się wrażenie, że treść została skopiowana z zupełnie innego miejsca. Teren rezerwatu „Osiecko” położony jest na Nizinie Śląskiej, a	Uwaga została nie uwzględniona. Rezerwat jest planowany zgodnie z kartami rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
			66,46 ha, cel ochrony: kwaśne buczyny, łągi olszowo - jesionowe		nie tak jak widnieje w karcie „Mozaika ekosystemów stokowych i dolinowych w podgórskim obszarze na wschodnich krańcach Sudetów ma charakter wyjątkowy i powinna otrzymać status ochronny”. Dalszy opis również dotyczy terenów podgórskich, ale nie terenu projektowanego rezerwatu „Proponowany rezerwat obejmuje dobrze zachowane siedliska leśne porastające pasmo wzniesień otoczonych od północy i południa niewielkimi dolinami wzdłuż potoków”. Taki krajobraz w proponowanym rezerwacie po prostu nie występuje. Trudno nazwać potokiem ciek, który prowadzi niewielkie ilości wody i to tylko okresowo podczas wiosennych roztopów lub bardzo obfitych opadów deszczu. Przypisane mierniki dla poszczególnych wskaźników jakości rezerwatu budzą wiele wątpliwości i wydają się być subiektywne. Przyjęto wskaźnik krajobrazowy 2,7, dzięki któremu rezerwat zaliczono do grupy rezerwatów o wysokich walorach krajobrazowych z uwagi na „dobrze zachowany las łągowy w obniżeniu erozyjnym potoku”. Las łągowy na terenie projektowanego rezerwatu zajmuje obszar zaledwie kilku % powierzchni, „W dolinach potoku oraz w miejscach źródłiskowych wykształcają się niewielkie powierzchnie łągu olszowo- jesionowego”. Dziwi więc fakt, że zaledwie kilka % terenu decyduje o wysokich walorach krajobrazowych prawie 70 ha powierzchni. Ponadto rezerwat zaliczono do grupy o średnich walorach przyrody nieożywionej o czym zaważyła jego unikatowość w skali regionalnej, być może w związku z zaliczeniem go do ekosystemów podgórskich, więc i ten wskaźnik wydaje się być zawyżony. Rezerwat znalazł się w grupie o niskich walorach faunistycznych a przede wszystkim o średnich walorach ekosystemowych o miarkowanej potrzebie ochrony. „Biorąc pod uwagę walory i zagrożenia utworzenie rezerwatu jest umiarkowanie pilne”. Czy jest więc potrzeba tworzenia rezerwatu, gdy większość walorów jest na średnim i niskim poziomie? Z uwagi na to, że wytypowane powierzchnie są już chronione jako lasy referencyjne, więc nie ma zagrożenia dla zmian w środowisku, nadleśnictwo nie widzi uzasadnienia do tworzenia rezerwatu.	
65	Nadleśnictwo Olesno	4.11 Edukacja ekologiczna str. 128		Edukację ekologiczną prowadzą również jednostki Lasów Państwowych, organizując izby	Pracownicy Lasów Państwowych często zastępują nauczycieli, prowadząc edukację leśną, ekologiczną, środowiskową w wielu obiektach edukacyjnych, udostępniając społeczeństwu te miejsca	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
				leśne, punkty i ścieżki edukacyjne, prowadząc zajęcia w szkołach, w lesie, w obiektach edukacyjnych zarówno dla uczniów szkół, dzieci, młodzieży, ale również dla dorosłych.	bezpłatnie, dzieląc się z wszystkimi grupami wiekowymi wiedzą, pasją, doświadczeniem oraz poszanowaniem dla przyrody.	
66	Nadleśnictwo Olesno	4.12 Analiza SWOT, str. 136 słabe strony zasobów przyrodniczych	ZAGROŻENIA, - masowa wycinka drzew, w tym w lasach	masowa wycinka drzew w zadrzewieniach, w miastach i wsiach	Lasy PGL LP – uwagi pkt 1. Zezwolenia na usuwanie zadrzewień śródpolnych przyczyniają się nie tylko do zmiany krajobrazu, ale również wpływają na intensywność zjawisk ekstremalnych, to usuwanie naturalnych barier ograniczających działanie wiatrów, oraz dodatkowo ograniczanie różnorodności biologicznej. Usuwanie drzew w miastach przyczynia się do wzrostu temperatury, staje się niezdopuszczalne dla mieszkańców, powoduje powstawanie miejskich pustyń.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "Do głównych zagrożeń dla flory regionu należą, m.in.: [...] - intensywna gospodarka rolna i niektóre działania prowadzonej gospodarki leśnej"
67	Nadleśnictwo Olesno	4.13 Główne problemy i zagrożenia środowiska województwa opolskiego, str. 139	obszar interwencji: ZASOBY PRZYRODNICZE problem/zagrożenie: lasy z zaburzoną strukturą wiekową i gatunkową, masowa wycinka	masowa wycinka drzew w zadrzewieniach, w miastach i wsiach	Lasy PGL LP – jak w pkt 1 ponadto zapis o zaburzonej strukturze wiekowej jest nieprecyzyjny i nie jest wiadome, co autor miał na myśli. Czy chodzi o to, że przeciętny wiek drzewostanów się zwiększa, czy wręcz przeciwnie. Na podstawie tabeli przedstawionej na str. 144 powierzchnia gruntów leśnych zwiększyła się o ok. 600 ha, a trend jest oceniony jako pozytywny dla środowiska, brak konsekwencji w kontekście „masowej wycinki”	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych powodujące konieczność masowej wycinki"
68	Nadleśnictwo Tułowice	4.9.2. Różnorodność biologiczna str. 113	„Do najbardziej niebezpiecznych zagrożeń dla środowiska roślin należą (...), m.in. intensyfikacja produkcji rolnej, leśnej czy sposób użytkowania gruntów.	Usunięcie sformułowania „leśna”	Gospodarowanie zasobami leśnymi odbywa się zgodnie z zapisami Ustawy o lasach, mówiącymi o trwale zrównoważonej gospodarce leśnej – Art.6.1 ust. 1a.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "Do głównych zagrożeń dla flory regionu należą, m.in.: [...] - intensywna gospodarka rolna i niektóre działania prowadzonej gospodarki leśnej"
69	Nadleśnictwo Tułowice	4.9.2. Różnorodność biologiczna, str. 113 i 114	„Do głównych zagrożeń dla flory regionu należą, m.in.: (...) – intensywna gospodarka rolna i leśna	Usunięcie sformułowania „leśna”	Intensywność pozyskania drewna jest ściśle określona przez ustalenie etatu cięć i wynika z potrzeb odnowienia, pielęgnowania i ochrony lasu oraz zasady trwałości i ciągłości użytkowania [Ustawa o lasach art. 6.1 ust.9).	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "Do głównych zagrożeń dla flory regionu należą, m.in.: [...] -

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
						intensywna gospodarka rolna i niektóre działania prowadzonej gospodarki leśnej"
70	Nadleśnictwo Tułowice	4.9.3. Obszary i obiekty planowane do objęcia ochroną prawną. Str.115.	„Utworzenie nowych rezerwatów: Rezerwy: (...) - Stawy Tułowickie	Usunąć zapis.	Zgodnie z „Ekspertyzą dotyczącą kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody” przesłaną przez RDOŚ w Opolu; Spotkanie 5 z Zespołem Opiniodawczo-Doradczym z dnia 29.01.2021 r. nie wysunięto propozycji utworzenia rezerwatu o nazwie „Stawy Tułowickie”. Z informacji otrzymanych z Urzędu Miasta w Tułowicach (z dnia 19.07.2021 r.) wynika, że nie ma planów utworzenia tego rezerwatu.	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ
71	Nadleśnictwo Tułowice	4.9.4 Lasy. Str. 123	Gatunkami panującymi są sosna i modrzew, porastające 75,2% powierzchni lasów, natomiast najmniejszy udział mają jodła i dąglezja (0,1%), topola, lipa i wierzba (0,2%) oraz grab (0,3%).	Wprowadzić aktualne dane lub szczegółowo podać źródło danych.	Według „Rocznika statystycznego leśnictwa 2020 r.” (opracowanie GUS dostępne pod adresem: <a charakterze="" fragmentacja="" href="https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/Media/Default/Publikacje/GUS_lesnictwo_2020.p df , str. 42) udział sosny w woj. Opolskim wynosi 60,6% pow. lasów a modrzew o niskim udziale nie został uwzględniony, drugi gatunek pod względem udziału to brzoza 11,1% i dąb 10,0 wg tego opracowania najmniejszy udział gatunki: osika 0,1%, jodła 0,2%; topola 0,3%. Według zestawienia RU-1.2a - Powierzchnia lasów na gruntach leśnych według gatunków panujących w układzie województw (BdL)- Zestawienie dla kraju. Wg stanu na:01.01.2020 udział So to 73,9%, brak inf. o Md, Jd 0,1%, Tp 0,2%; Gb 0,3%; brak informacji o udziale Lp i Wb</td> <td>Uwaga została uwzględniona</td> </tr> <tr> <td>72</td> <td>Nadleśnictwo Tułowice</td> <td>4.11. Edukacja ekologiczna str. 129</td> <td>„Wśród poruszanych tematów powinno znaleźć się zmniejszanie powierzchni lasów i terenów zielonych w skali globalnej, szkodliwość zmian klimatu dla zasobów przyrody, konieczność zwiększania bioróżnorodności i dbałości o nią, a także należy przyłożyć wagę do obalania powszechnie obowiązujących mitów przyrodniczych,</td> <td>Wśród tematów należy uwzględnić również zmiany zachodzące w polskich lasach, aby obalić przewijający się stereotyp jakoby w naszym kraju lasów ubywało lub była prowadzona nieracjonalna czy nie ekologiczna gospodarka leśna.</td> <td>Według danych GUS powierzchnia lasów w Polsce w latach 1991–2019 wzrosła o 565 tys. ha (prawie 30 tys. ha średniorocznie), co oznacza, że lesistość Polski w omawianym okresie wzrosła o 1,8 punktu procentowego. Zwiększanie powierzchni lasów następuje w wyniku zalesiania gruntów nieleśnych użytkowanych rolniczo lub stanowiących nieużytki.(Raport o stanie lasów 2019 r.)</td> <td>Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy zapis: " lasów="" leśnych"<="" naturalnym="" o="" oraz="" poruszanych="" postępująca="" powierzchni="" powinno="" się="" starych,="" td="" tematów="" terenów="" wielogatunkowych="" wśród="" zmniejszanie="" znaleźć=""> 	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
			których funkcjonowanie może mieć negatywny wpływ na środowisko (np. bambinizm).”			
73	Nadleśnictwo Tułowice	4.12. Analiza SWOT, str. 136	Zagrożenia – masowa wycinka drzew, w tym w lasach	Usunąć zapis	Pozyskanie surowca odbywa się na podstawie ustalonego etatu cięć, wynikającego z potrzeb odnowienia, pielęgnowania i ochrony lasu oraz zasady trwałości i ciągłości użytkowania	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych powodujące konieczność masowej wycinki"
74	Nadleśnictwo Tułowice	4.13 Główne problemy i zagrożenia środowiska województwa opolskiego. Str.139	Zasoby przyrodnicze – Cel poprawy: zrównoważona gospodarka leśna i zwiększanie lesistości.		Od wielu lat gospodarka w Lasach Państwowych odbywa się na zasadzie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, a zwiększanie lesistość wzrasta stale od 1946 r. Zapis sugeruje odwrotną tendencję. Aktualne sposoby hodowli lasu i pozyskania sukcesywnie zmierzają do zapewnienia lasom odpowiedniej struktury wiekowej i gatunkowej.	Uwaga nie została uwzględniona. Zapis wskazuje na cel i kierunek działań, które powinny zostać utrzymane.
75	Nadleśnictwo Tułowice	5.2. Cele i kierunki interwencji Programu, str. 177 pkt. 9 Zasoby przyrodnicze.	Kierunki interwencji – trwale zrównoważona gospodarka leśna		Trwale zrównoważona gospodarka leśna jest jednym z podstawowych elementów gospodarowania zasobami leśnymi w Polsce i jest zagwarantowana zapisami w Ustawie o lasach”	Uwaga nie została uwzględniona. Dokument zapiera taki zapis.
76	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	2.STRESZCZENIE Strona 10 wiersz 7-10	„Program zawiera ocenę stanu środowiska oraz infrastruktury ochrony środowiska (za rok bazowy przyjęto 2019 r., w przypadku braku dostępnych danych, uwzględniono ostatnie aktualne dane), opartą na danych monitoringowych organów Inspekcji Ochrony Środowiska, danych GUS,	Program zawiera ocenę stanu środowiska oraz infrastruktury ochrony środowiska (za rok bazowy przyjęto 2019 r., w przypadku braku dostępnych danych, uwzględniono ostatnie aktualne dane), opartą na danych monitoringowych organów Inspekcji Ochrony Środowiska, danych GUS, danych o zasobach	RDLP Katowice przekazywała UM dane dotyczące ochrony przyrody, stanowisk gatunków podlegających ochronie, powołanymi strefami ochrony, włącznie z danymi mapowymi	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
			danych o zasobach przyrodniczych i formach ochrony przyrody (RDOŚ), danych PGW Wody Polskie oraz danych UMWO.”	przyrodniczych i formach ochrony przyrody (RDOŚ), danych PGW Wody Polskie, informacji uzyskanych z RDLP Katowice oraz danych UMWO		
77	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	4. OCENA STANU ŚRODOWISKA 4.1.1.2. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU Str.20- 22 wiersz od góry	„Do podstawowych działań o charakterze horyzontalnym, tj. takich, które powinny być realizowane we wszystkich województwach należą: - ..... -ograniczenie skutków zagrożeń w rolnictwie, lasach i ekosystemach wynikających z pojawiania się inwazyjnych szkodników i chorób, a także uwzględnienie przystosowania gatunkowego lasów do oczekiwanego wzrostu temperatury w procesie zalesień, „	Proponuje się dodać słowo „odnowień po zwrocie „w procesie”. Nowa treść brzmiałaby: „Do podstawowych działań o charakterze horyzontalnym, tj. takich, które powinny być realizowane we wszystkich województwach należą: - ..... -ograniczenie skutków zagrożeń w rolnictwie, lasach i ekosystemach wynikających z pojawiania się inwazyjnych szkodników i chorób, a także uwzględnienie przystosowania gatunkowego lasów do oczekiwanego wzrostu temperatury w procesie odnowień i zalesień, „	Wskazane działanie dotyczy lasów - tych obecnie istniejących oraz (co wynika ze wskazanego celu tych działań) tych , które powstaną w wyniku zalesień. Należy zatem użyć terminu „odnowienia” - w odniesieniu do lasów istniejących oraz terminu „zalesienia” - w odniesieniu do lasów, które powstaną w wyniku zalesień. Jak wiadomo, każde z tych pojęć oznacza co innego, zatem powinny być rozróżnione. Odrębną sprawą jest , czy „uwzględnienie przystosowania gatunkowego lasów...” w horyzoncie czasowym objętym planem może w ogóle nastąpić tzn., czy nauka jest już w stanie dać odpowiedź na pytanie , czy i jak ten skład gatunkowy zacząć zmieniać. W takim przypadku musiałyby nastąpić stosowne przełożenie na praktykę w postaci zmian w Instrukcji Urządzenia Lasu wskazującej orientacyjne składy gatunkowe upraw.	Uwaga została uwzględniona
78	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	4. OCENA STANU ŚRODOWISKA 4.1.3 ODNAWIALNE ŹRÓŁA ENERGI Strona 29- po wierszu 6	brak	Proponuje się dodać po wierszu 6 nowy pkt - „zwiększenie sekwestracji CO2 przez obszary leśne poprzez utrzymanie odpowiedniej struktury wieku drzewostanów tj średni ich wiek nie powinien przekraczać wieku kulminacji przyrostu.	Ilość pochłanianego CO2 przez lasy zmniejsza się wraz z ich wiekiem.	Uwaga nie została uwzględniona. Sekwestracja CO ₂ to tylko jedna z wielu ważnych ról jakie pełnią lasy. Niniejszy program nie powinien rozstrzygać, która z nich powinna być dominująca.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
79	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	4. OCENA STANU ŚRODOWISKA 4.2.3. WNIOSKI DLA OBSZARU „ZAGROŻENIE HAŁASEM” Str.41- propozycja dodania treści po akapicie kończącym się zdaniem: „ W celu ograniczania liczby mieszkańców narażonych na negatywny wpływ hałasu warto stosować działania zapobiegawcze już na etapie planowania przestrzennego.	brak	Proponujemy dodać zdanie o treści: „Problemem dotychczas nieuregulowanym jest sprawa hałasu emitowanego przez motocykle. W sezonie letnim stanowi to poważny problem zarówno dla ludzi jak i zwierząt . Nadmierny a czasem ogłuszający hałas motocykli wywołuje panikę i stres wśród zwierząt leśnych i polnych. Problem ten wymaga działań na rzecz stosownych regulacji prawnych, wzorem niektórych krajów europejskich.”	Hałas wydawany przez motocykle staje się bardzo uciążliwy i wydaje się, że nikt tego na razie skutecznie nie kontroluje. To pora ,żeby zająć się tym zagadnieniem poprzez lobbowanie na rzecz stosownych przepisów.	Uwaga została uwzględniona
80	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	4. OCENA STANU ŚRODOWISKA 4.7.3 TERENY ZDEGRADOWANE Strona 96 ostatni akapit	„Tego samego roku na terenie województwa odnotowano 752 pożary upraw rolnych, łąk, rżysk i nieużytków. Łączna powierzchnia dotknięta pożarami stanowiła 569 ha, z czego 480 ha dotyczyło upraw rolnych, łąk i rżysk, a pozostałe 89 ha to nieużytki”	Uzupełnić informację o ilości pożarów na terenach leśnych.	Na terenie Nadleśnictwa Strzelce Opolskie odnotowano w roku 2019 2 pożary. Na terenie innych nadleśnictw prowadzona jest również szczegółowa ewidencja w tym zakresie. W związku z powyższym dane zawarte w Programie można uznać za niepełne.	Uwaga została uwzględniona częściowo.
81	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	4. OCENA STANU ŚRODOWISKA 4.9.2 RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA Strona 114 wiersz 7	„- intensywna gospodarka rolna i leśna;”	- intensywna gospodarka rolna;	Gospodarka leśna, w przeciwieństwie do gospodarki rolnej, jest poddawana ocenie oddziaływania na środowisko, włącznie z analizą przewidywanego oddziaływania planu urządzenia lasu na różnorodność biologiczną. Tym samym gospodarka leśna nie powinna być upatrywana jako główne źródło zagrożeń dla flory regionu	Uwaga została uwzględniona częściowo.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
82	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	4. OCENA STANU ŚRODOWISKA 4.9.3 OBSZARY I OBIEKTY PLANOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ PRAWNĄ Str. 114 - 122	brak	brak	<p>Uwagi i zastrzeżenia do całości zagadnienia 4.9.3 Dane dotyczące projektowanych rezerwatów wymagałyby konsultacji z RDOŚ OPOLE.</p> <p>O planowanych rezerwatach może się wypowiedzieć instytucja posiadająca stosowne delegacje ustawowe powołująca daną formę ochrony przyrody. Dane dotyczące powiększenia rezerwatów lub powołania nowych są niespójne. Brak na przykład informacji o proponowanym powiększeniu rezerwatu Biesiec (strona 115). Ilość proponowanych rezerwatów jest inna na stronach 115-116 w porównaniu do stron 118 -122. Powierzchnie wykazane w tabeli na stronach 118 -122, są niespójne w stosunku do powierzchni zawartych w kartach informacyjnych proponowanych rezerwatów, brak również spójności w nazewnictwie przywołanym w tabeli i widniejącym w kartach. Dla przykładu aktualnie w kartach (stan na III.2021) nie figuruje rezerwat „Górażdże”. W związku z powyższym wnioskujemy o preredagowanie treści zawartej w tym punkcie.</p>	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
83	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	4. OCENA STANU ŚRODOWISKA 4.9.3 OBSZARY I OBIEKTY PLANOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ PRAWNĄ Strona 123 wiersz 1 -14	„Rozpoznanie i badań wymaga także możliwość utworzenia na terenie województwa opolskiego Parku Narodowego Puszczy Śląskiej. Sieć rzeczna o charakterze naturalnym oraz polodowcowy krajobraz nadają obszarowi unikatowości w skali krajowej. Proponowany obszar charakteryzuje się enklawami przyrody o wyjątkowej wartości w skali kraju - występuje tam około 50 gatunków roślin prawnie chronionych, z czego 16 znajduje się na Polskiej Czerwonej Liście oraz około 130 gatunków rzadkich. Cenna jest również fauna tego obszaru – do rozrodu przystępuje tu około 250 chronionych gatunków zwierząt, z czego 165 gatunków stanowi awifauna. Spośród tych gatunków 47 znajduje się na krajowych czerwonych listach, a występowanie 18 z nich jest zagrożone w skali globalnej. Teren proponowanego parku obejmuje jeden największych w tej części kraju obszarów wydmowych, grupujących około 100 wydm.. Obszar ten predysponowany jest do utworzenia na nim parku narodowego również z uwagi na niewielką gęstością zaludnienia, ekstensywną gospodarkę oraz istnienie ustanowionych już	brak	Wnoskujemy o usunięcie tego zapisu z Programu oraz zarzucenie pomysłu utworzenia nowego Parku Narodowego Puszcza Śląska . Projekt ten w swoich założeniach jest niekompatybilny i niespójny z diagnozą stanu zdrowotnego opolskich lasów przedstawioną w niniejszym Programie oraz kierunkami działań tam wyznaczonymi : 4.9.5 WNIOSKI DO OBSZRU ZASOBY PRZYRODNICZE str. 127 wiersz 1 -12 „Stan lasów województwa ocenia się jako osłabiony czynnikami biotycznymi i abiotycznymi. Duża część drzewostanów znajduje się pod wpływem zanieczyszczeń przemysłowych, co powoduje ich znaczne osłabienie. Osłabienie drzewostanów wynikające z oddziaływania przemysłu sprawia, że są one bardziej podatne na ataki ze strony szkodników owadzych i chorób grzybowych. Aby zapewnić trwałość drzewostanów oraz ich dobry stan sanitarny należy zwiększać udział drzewostanów wielogatunkowych i różnowiekowych poprzez ich przebudowę. Zaleca się także szczególną dbałość o zgodność składu gatunkowego z siedliskiem w szczególności w kontekście zmian klimatu.”	Uwaga nie została uwzględniona. Zapowiedzi premiera Morawieckiego o tworzeniu nowych parków narodowych oraz wysoka pozycja w rankingu najważniejszych inicjatyw proponowanych przez społeczeństwo w województwie opolskim obligują różne instytucje do analizy tego tematu. Niniejszy program jedynie wzmiankuje o takiej możliwości poprzez zapis o prowadzeniu szczegółowych badań i rozpoznania takiej możliwości pod względem naukowym.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
84	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	4. OCENA STANU ŚRODOWISKA 4.9.4. LASY Strona 125 wiersze 1-7 poniżej ryc. 22	Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. czynniki antropogeniczne, do których należą m.in. intensyfikacja gospodarowania lasami oraz emisja szkodliwych gazów i pyłów, m.in. SO ₂ oraz NO _x . Zanieczyszczenia te powodują uszkodzenia koron drzew, objawiające się ubytkiem aparatu asymilacyjnego, co w konsekwencji prowadzi do mniejszego przyrostu drzew, słabszej kondycji lub zamierania drzewostanów. Z uwagi na stosunkowo silnie rozwinięty przemysł (m.in. wydobywczy) na terenie województwa, jak również na terenie województw ościennych, lasy regionu są w dużym stopniu narażone na oddziaływanie tych zanieczyszczeń.	Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. czynniki antropogeniczne, do których należą emisja szkodliwych gazów i pyłów, m.in. SO ₂ oraz NO _x . Zanieczyszczenia te powodują uszkodzenia koron drzew, objawiające się ubytkiem aparatu asymilacyjnego, co w konsekwencji prowadzi do mniejszego przyrostu drzew, słabszej kondycji lub zamierania drzewostanów. Z uwagi na stosunkowo silnie rozwinięty przemysł (m.in. wydobywczy) na terenie województwa, jak również na terenie województw ościennych, lasy regionu są w dużym stopniu narażone na oddziaływanie tych zanieczyszczeń.	Jednym z podstawowych celów gospodarki leśnej jest zapewnienie trwałości lasu oraz utrzymanie go w dobrym stanie sanitarnym i to one warunkują intensywność użytkowania drzewostanów. Tym samym intensyfikacja gospodarowania lasami nie może dla tych samych celów (trwałość lasu i ich stan zdrowotny) stanowić zagrożenia . Ponadto gospodarka leśna jest poddawana ocenie oddziaływania na środowisko, włącznie z analizą przewidywanego oddziaływania planu urzędzenia lasu na różnorodność biologiczną, ludzi, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra kultury materialnej. Na terenach objętych Planem Urzędzenia Lasu nie ma obszarów, na których planuje się działania z zakresu przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy zapis: "Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. czynniki antropogeniczne, do których należą m.in. niektóre działania prowadzonej gospodarki leśnej oraz emisja szkodliwych gazów i pyłów, m.in. SO ₂ oraz Nox"
85	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	4. OCENA STANU ŚRODOWISKA 4.9.4. LASY Str.126- 12 wiersz od góry	„Ważnym czynnikiem wpływającym na stan lasów są także szkody od zwierzyny, zwłaszcza ze strony jeleniowatych, które stanowią duże zagrożenie dla dobrego stanu i trwałości młodników”	Proponuje się dodać słowo „upraw” po słowie „trwałości”. Nowa treść brzmiałaby: „Ważnym czynnikiem wpływającym na stan lasów są także szkody od zwierzyny, zwłaszcza ze strony jeleniowatych, które stanowią duże zagrożenie dla dobrego stanu i trwałości upraw	Proponowana zmiana wynika z faktu, iż szkody te stanowią duże zagrożenie nie tylko dla młodników ale również duże dla upraw.	Uwaga została uwzględniona. Pominąć zapis dot. szkód od zwierzyny - uwaga Nadleśnictwa Kup, która została uwzględniona.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
				młodników „		
86	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	4. OCENA STANU ŚRODOWISKA 4.9.4.LASY Str.126- propozycja dodania nowej treści po wierszu 17	brak	Proponujemy dodać zdanie o treści: „Bardzo poważnym zagrożeniem dla lasów, w skali do niedawna nie występującej, są długotrwałe susze prowadzące do osłabienia drzewostanów, czego skutkiem jest obumieranie drzew i drzewostanów na znacznych obszarach. Początkiem tego zjawiska była susza z roku 2015 a jego pogłębienie następowało w kolejnych latach.”	Problem jest bardzo poważny i nie można go pominąć przy diagnozie stanu lasów.	Uwaga została uwzględniona
87	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	4. OCENA STANU ŚRODOWISKA 4.9.5 WNIOSKI DO OBSZARU ZASOBY PRZYRODNICZE. Strona 126 ostatnie zdanie	„Należy zauważyć także, że bezpośrednia ochrona gatunków roślin i zwierząt cechuje się dość niską efektywnością, co także jest argumentem dla konieczności obejmowania ochroną (głównie rezerwatową) obszarów cechujących się mnogością występowania gatunków chronionych.”	brak	Sformułowanie niejasne, trudno uznać czy odnosi się do ochrony gatunkowej „z listy gatunków” czy innej. W zależności od wymagań gatunku ochrona rezerwatowa w postaci ochrony ścisłej, może również prowadzić do „niskiej efektywności”. Ponadto dane GIOŚ z opracowania Biuletyn Monitoringu Przyrody Monitoring Ptaków Polski w latach 2018-2021 wskazują na 30 % wzrost liczebności ptaków leśnych w ciągu dwóch ostatnich dekad. Tym samym nie ma uzasadnienia dla poszerzenia form ochrony przyrody na terenach leśnych. W związku z powyższym proponujemy ten zapis usunąć.	Uwaga została uwzględniona
88	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	4. OCENA STANU ŚRODOWISKA 4.11. EDUKACJA EKOLOGICZNA Strona 128 wiersz 38-41	„W województwie opolskim edukacja ekologiczna prowadzona jest także w formie zajęć pozaszkolnych. Angażują się w nią jednostki samorządu terytorialnego,	W województwie opolskim edukacja ekologiczna prowadzona jest także w formie zajęć pozaszkolnych. Angażują się w nią jednostki samorządu terytorialnego, Lasy Państwowe,	Każde nadleśnictwo realizuje zadania z zakresu edukacji, często w formie zajęć terenowych, co pozwala na „gruncie leśnym” na wykształcenie w ich uczestnikach postaw prośrodowiskowych.	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
			spółki oraz przedsiębiorstwa chcące poszerzać wiedzę o środowisku i relacjach w nim zachodzących zarówno wśród dzieci, jak i osób dorosłych."	spółki oraz przedsiębiorstwa chcące poszerzać wiedzę o środowisku i relacjach w nim zachodzących zarówno wśród dzieci, jak i osób dorosłych."		
89	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	4. OCENA STANU ŚRODOWISKA 4.11. EDUKACJA EKOLOGICZNA Str. 130 – propozycja dodania treści po wierszu 16	brak	Proponujemy dodać po wierszu 16 zdanie o treści: „Istotną częścią ekologicznej edukacji pozaszkolnej jest edukacja prowadzona od lat przez wszystkie 12 nadleśnictw Opolszczyzny. Każde z nich dysponuje odpowiednio wyposażoną izbą edukacji leśnej lub podobnym obiektem. Zajęcia prowadzone są zarówno w tych obiektach, jak i w terenie i cieszą się dużą popularnością.”	W treści dotyczącej edukacji nie wspomniano o tym, a jest to, z powodu systematyczności prowadzenia tej działalności, istotna część działań edukacyjnych prowadzonych w woj.opolskim	Uwaga została uwzględniona
90	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	4. OCENA STANU ŚRODOWISKA 4.12 ANALIZA SWOT Strona 136 Zagrożenia wiersz 6-7	„-masowa wycinka drzew, w tym w lasach, uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych”	masowa wycinka drzew, uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych	Sformułowanie „, w tym w lasach „, w opisywanym aspekcie nieuzasadnione - do usunięcia. Lasy Państwowe działają w oparciu o plan urządzenia lasu, w którym określone są limity możliwości pozyskania drewna. PUL poddawany jest ponadto ocenie oddziaływania na środowisko. Również pozyskanie drewna w lasach innej własności realizowane jest w oparciu o Uproszczone Plany urządzenia Lasu lub stosowne decyzje administracyjne wydawane przez właściwe starostwa, określające niezbędną masę do pozyskania	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych powodujące konieczność masowej wycinki"
91	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	4. OCENA STANU ŚRODOWISKA 4.13 GŁÓWNE PROBLEMY I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKAWOJE WÓDZTWA OPOLSKIEGO Strona 139 Problem	„lasy z zaburzoną strukturą wiekową i gatunkową, masowa wycinka”		Proponuje się usunięcie zapisu Sformułowanie nieuzasadnione. Lasy Państwowe działają w oparciu o plan urządzenia lasu (PUL), w którym określone są limity możliwości pozyskania drewna. PUL poddawany jest ocenie oddziaływania na środowisko. W PUL projektowane są zadania związane z przebudową składów gatunkowych drzewostanów, w celu dostosowania do siedliska. Gospodarka leśna oparta o ustawę o lasach prowadzona jest w sposób trwały i	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych powodujące konieczność masowej wycinki"

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
		/ Zagrożenia wiersz 18-19			zrównoważony. Trwałość polega między innymi na wymianie pokoleń.	
92	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	4. OCENA STANU ŚRODOWISKA 4.13 GŁÓWNE PROBLEMY I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO Strona 139 Cel poprawy wiersz 25-26	„zrównoważona gospodarka leśna i zwiększanie lesistości”	„kontynuowanie działań w ramach zrównoważonej gospodarki leśnej i dalsze dążenie do zwiększania lesistości”	Gospodarka leśna jest z zasady prowadzona w uparciu o ustawę o lasach (art. 7) na podstawie PUL z uwzględnieniem stanu sanitarnego w sposób trwały i zrównoważony.	Uwaga nie została uwzględniona. Zapis wskazuje na cel i kierunek działań, które powinny zostać utrzymane.
93	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	4. OCENA STANU ŚRODOWISKA 4.14. EFEKTY REALIZACJI DOTYCZĄCE PROGRAMU O PROGRAMU Str.142- 14 wiersz od góry	„Działalność w zakresie edukacji ekologicznej sprawowały liczne jednostki, włącznie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Opolskiego i jego jednostkami organizacyjnymi, jednostkami samorządu terytorialnego, mediami, Towarzystwem Przyjaciół Politechniki Opolskiej i Polskim Związkiem Łowieckim”	Proponujemy dodać słowo „nadleśnictwami”. Nowa treść brzmiałaby: „Działalność w zakresie edukacji ekologicznej sprawowały liczne jednostki, włącznie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Opolskiego i jego jednostkami organizacyjnymi, jednostkami samorządu terytorialnego, mediami, Towarzystwem Przyjaciół Politechniki Opolskiej i Polskim Związkiem Łowieckim”	Edukacja prowadzona w jednostkach Lasów Państwowych (nadleśnictwach) jest prowadzona stale i systematycznie w oparciu o stworzoną specjalnie do tego celu bazę(izby i obiekty edukacyjne) i zasługuje na wyszczególnienie.	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
94	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	5. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE 5.2. CELE I KIERUNKI INTERWENCJI PROGRAMU Tabela 46. Cele i kierunki interwencji Programu Str.173	„Cele: Gospodarowanie wodami Typy zadań realizowanych w ramach poszczególnych kierunków interwencji: Zwiększanie lesistości i zalesianie wododziałów Podmiot odpowiedzialny: Nadleśnictwa / gminy”	Proponujemy usunąć słowo „Nadleśnictwa” i dopisać, „właściciele lub zarządcy gruntów”	Wątpliwe wydaje się wymienienie nadleśnictw jako podmiotów, które mają realizować to działanie. Mogą to robić wyłącznie wtedy, gdy będą akurat zarządcą gruntu położonego w takim miejscu i nadającego się do zalesienia. Na nic innego nie mają wpływu. Lepiej użyć ogólniejszego sformułowania. Powinien tu być wskazany podmiot, który wyznaczy te wododziały i skoordynuje (zaleci, wesprze) zalesianie takich gruntów	Uwaga nie została uwzględniona. W tabeli znajdują się proponowane podmioty odpowiedzialne, a realizacja przypisanych zadań wynika z ich kompetencji i możliwości (np. zarządzanie gruntem przeznaczonym pod zalesienie).
95	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	5. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE 5.2. CELE I KIERUNKI INTERWENCJI PROGRAMU Tabela 46. Cele i kierunki interwencji Programu Str.177	„Cele: Zasoby przyrodnicze Typy zadań realizowanych w ramach poszczególnych kierunków interwencji: Tworzenie stref buforowych przy obszarach zurbanizowanych z wyłączeniem rębni zupełnej”	Proponujemy zastąpić słowa „ z wyłączeniem rębni zupełnej” słowami „ z ograniczeniem stosowania rębni zupełnej „ Nowa treść brzmiałaby: „Tworzenie stref buforowych przy obszarach zurbanizowanych z ograniczeniem stosowania rębni zupełnej”	Wydaje się, że to nadmiar szczegółów, które należy pozostawić do planowania urzędniowego. Rębnia zupełna również w takich miejscach może być potrzebna dla wprowadzenia gatunków światłożądnych lub w przypadku cięć sanitarnych. Proponowany zapis byłby wystarczający.	Uwaga została uwzględniona
96	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	5. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE 5.4.2 ZADANIA MONITOROWANE Tab.nr 49 str. 204 Nazwa zadania	„Rekultywacja gleb, terenów poeksploatacyjnych i tzw. dzikich wyrobisk: gminy województwa opolskiego, nadleśnictwa, właściciele gruntów”	Rekultywacja gleb, terenów poeksploatacyjnych i tzw. dzikich wyrobisk: gminy województwa opolskiego i właściciele gruntów”		Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
97	Nadleśnictwo Turawa	Tabela na str. 119	Kęszyce	Wykreślić z listy rezerwatów proponowanych do utworzenia.	Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody „Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.” Wydmy oraz gatunki i zbiorowiska roślinne występujące w przedmiotowej lokalizacji nie spełniają tych kryteriów i często je można spotkać na naszym terenie, czego świadomi są sami wnioskodawcy. Jest to działanie „na siłę”, ponieważ cyt. „Liczba oraz powierzchnia rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych czy obszarów chronionego krajobrazu nie uległa większym zmianom od co najmniej dwóch okresów programowych (od 2012 roku).” Proces tworzenia nowych form ochrony przyrody powinien dotyczyć najcenniejszych obszarów, tworów i obiektów o wyjątkowych walorach oraz przebiegać w zgodzie z istniejącymi planami, w tym urzędzenia lasu, ochrony itd. Próbuje się tworzyć wielkopowierzchniowe rezerваты przyrody na gruntach LP, będących od dziesięcioleci lasami gospodarczymi. Jedynym powodem takich działań jest najmniejsza ich ilość w skali kraju, a nie wyjątkowe walory przyrodnicze.	Uwaga nie została uwzględniona. Zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełniono o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
98	Nadleśnictwo Turawa	Tabela na str. 120 - Rzeka Bogacica – kolumna „Uwagi”	Brak.	W uwagach zamieścić zapis: „Do terenów w zarządzie LP, przylegających do rzek i , mają zastosowanie przepisy § 1, ust. 4, 17 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. 2017 poz. 2408) .	Przylegający do rzeki drzewostan ma stanowić dla proponowanego rezerwatu wodnego otulinę , stąd gwarantowany w zapisach rozporządzenia ekoton , pozostający bez jakiegokolwiek ingerencji , zdaje się być wystarczający, bez potrzeby wyłączenia całych wydzieleń.	Uwaga nie została uwzględniona. Zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełniono o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
99	Nadleśnictwo Turawa	4.9.4. Lasy, str. 126	Brak.	Dopisać: „Na przestrzeni ostatnich lat (od 2015) postępuje powierzchniowe zamieranie sośnin, szczególnie tych nasiedliskach wilgotnych, spowodowane zjawiskiem posuchy. Oprócz utrzymującej się suszy czynnikiem sprzyjającym zamieraniu jest masowe występowanie jemioli. Ze szkodników wtórnych coraz większe znaczenie w takich drzewostanach ma kornik ostrozębny.”	Tematyka ta nie znalazła się w opracowaniu.	Uwaga została uwzględniona
100	Nadleśnictwo Turawa	4.11.1 Wnioski dla obszaru „edukacja ekologiczna” . str. 130	Brak.	Dopisać: „Programy edukacyjne tworzone poza Lasami Państwowymi uzupełnić o zagadnienia związane z trwale zrównoważoną gospodarką leśną. Olbrzymia luka w tym zakresie i brak podstawowej wiedzy społeczeństwa są przyczynami coraz liczniejszych, lokalnych konfliktów.”	W dokumencie brak jakiegokolwiek wzmianki o szeroko zakrojonych, kosztownych, prowadzonych od lat działaniach edukacyjnych służb Lasów Państwowych. To właśnie jednostki LP były twórcami izb edukacyjnych, ogrodów itd. To LP prowadziły i prowadzą w nich zajęcia nie tylko dla dzieci i młodzieży, ale również dla dorosłych w tym dla samorządowców .	Uwaga została uwzględniona
101	Nadleśnictwo Turawa	4.12 Tabela „Zasoby przyrodnicze” str. 135 „Mocne strony”	Brak	Trwale zrównoważona gospodarka leśna prowadzona przez LP.	LP chronią, udostępniają, sadzą i są gwarantem efektów tych działań na przyszłość. Dzięki promowaniu i wykorzystywaniu surowców pochodzących z lasów (a przede wszystkim drewna) prowadzimy działania proekologiczne, związane pośrednio m. in. z mniejszą konsumpcją tworzyw sztucznych, plastików itp.	Uwaga nie została uwzględniona. Niektóre działania związane z gospodarczym wykorzystaniem lasów stanowią słabą stronę i zagrożenia dla walorów przyrodniczych.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
102	Nadleśnictwo Turawa	4.12 Tabela „Zasoby przyrodnicze” str. 135 „Słabe strony”	Brak	Brak projektowanych form ochrony przyrody na gruntach nieleśnych o dużych walorach przyrodniczych poza LP.	Nie wyartykułowano	Uwaga nie została uwzględniona. Ujęta w ogólnych zapisach.
103	Nadleśnictwo Turawa	4.12 Tabela „Zasoby przyrodnicze” str. 136 „Szanse”	Brak	Inwestowanie w trwałe zrównoważoną gospodarkę leśną LP i jej promowanie.	j. w.	Uwaga nie została uwzględniona. Ujęta w ogólnych zapisach.
104	Nadleśnictwo Turawa	4.12 Tabela „Zasoby przyrodnicze” str. 136 „Szanse”	...masowa wycinka drzew, w tym w lasach,...	Wykreślić.	LP prowadzą gospodarkę leśną, w tym cięcia pielęgnacyjne i odnowieniowe (potocznie nazwane „wycinką”, w oparciu o zatwierdzone plany urządzenia lasu. Konieczność usuwania i przebudowy drzewostanów na powierzchniach kłęskowych, będących efektem zjawiska posuchy, winna stanowić ważny punkt działań edukacyjnych instytucji i organizacji spoza LP. Bezdyskusyjnie, od zakończenia II wojny światowej lasów w Polsce przybywa, zarówno powierzchniowo, jak też miąższościowo, właśnie dzięki prowadzonej przez LP zrównoważonej gospodarce leśnej. Prowadzona przez LP racjonalna gospodarka leśna wpływa korzystnie na kształtowanie zasobów przyrodniczych w wymiarze lokalnym i globalnym.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych powodujące konieczność masowej wycinki"
105	Nadleśnictwo Turawa	5.4.2 Tabela 48 str. 198	Brak	Dopisać w odpowiednich kolumnach: Obszar interwencji – Zasoby przyrodnicze. Nazwa zadania: Modernizacja dostrzegalni przeciwpożarowej w ramach Kompleksowego projektu adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu. Podmiot odpowiedzialny - Nadleśnictwo Turawa. Termin realizacji – 2021 rok. Koszt - ... Źródło finansowania – POIiŚ.	Nie ujęto w tabeli.	Uwaga nie została uwzględniona. Zadanie ujęte zbiorczo.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
106	Nadleśnictwo Turawa	„Prognoza oddziaływania na środowisko” – str. 206		„Prognoza oddziaływania na środowisko” – str. 206	Utrudniony, a czasami wręcz uniemożliwiony, zostaje dostęp do wybranych ostępów; wydłużany jest czas dojazdu jednostek gaśniczych poprzez zamykanie lub likwidowanie istniejących przejazdów kolejowych. Należy szukać rozwiązań alternatywnych.	Uwaga została uwzględniona w Programie ochrony środowiska.
107	Nadleśnictwo Zawadzkie	POŚ, podrozdział 4.4.4.1, str. 65, tabela 24	Nieaktualne dane w tabeli	Wg załączonej tabeli – zał. nr 1 do formularza	Uzupełnienie danych dotyczących obiektów wymienionych w tabeli nr 24 oraz uzupełnienie tabeli o wykaz nieujętych zbiorników retencyjnych	Uwaga została uwzględniona
108	Nadleśnictwo Zawadzkie	POŚ, podrozdział 4.9.3, str. 118, tabela 43	Nazwa. Dolina Małej Panwi	Wykreślić cały wiersz dotyczący rezerwatu Dolina Małej Panwi	Brak konieczności wprowadzania dodatkowej formy ochrony w postaci rezerwatu. Na terenach leśnych występują liczne formy ochrony: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszar chronionego krajobrazu, obszar specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 PLH160008 „Dolina Małej Panwi”, które w sposób wystarczający pozwalają zachować zasoby przyrodnicze tego obszaru. Nadleśnictwo podtrzymuje swoje wcześniejsze stanowisko.	Uwaga nie została uwzględniona. Zapisy w Programie Ochrony Środowiska są zgodne z zapisami kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
109	Nadleśnictwo Zawadzkie	POŚ, podrozdział 4.9.3, str. 118, tabela 43	Nazwa. Mała Panew	Wykreślić cały wiersz dotyczący rezerwatu Mała Panew	Brak konieczności wprowadzania dodatkowej formy ochrony w postaci rezerwatu. Na terenach leśnych występują liczne formy ochrony: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo - krajobrazowe, obszar chronionego krajobrazu, obszar specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 PLH160008 „Dolina Małej Panwi”, które w sposób wystarczający pozwalają zachować zasoby przyrodnicze tego obszaru. Podtrzymanie stanowiska przedstawionego w opiniach do PZPWO	Uwaga nie została uwzględniona. Zapisy w Programie Ochrony Środowiska są zgodne z zapisami kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
110	Nadleśnictwo Zawadzkie	POŚ, podrozdział 4.9.3, str. 115, wiersz 7 od dołu	Mała Panew	Wykreślić	Brak konieczności wprowadzania dodatkowej formy ochrony w postaci rezerwatu w latach 2021 -2027. Na terenach leśnych występują liczne formy ochrony: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo - krajobrazowe, obszar chronionego krajobrazu, obszar specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 PLH160008 „Dolina Małej Panwi”, które w sposób wystarczający pozwalają zachować zasoby przyrodnicze tego obszaru. Podtrzymanie stanowiska przedstawionego w opiniach do PZPWO.	Uwaga nie została uwzględniona. Zapisy w Programie Ochrony Środowiska są zgodne z zapisami kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
111	Nadleśnictwo Zawadzkie	POŚ, podrozdział 4.9.3, str. 116, wiersz 9 od góry	Dolina Małej Panwi	Wykreślić	Brak konieczności wprowadzenia Parku Krajobrazowego Dolina Małej Panwi w latach 2021-2027. Na terenach leśnych występują liczne formy ochrony: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo- krajobrazowe, obszar chronionego krajobrazu, obszar specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 PLH160008 „Dolina Małej Panwi”, które w sposób wystarczający pozwalają zachować zasoby przyrodnicze tego obszaru. Podtrzymanie stanowiska przedstawionego w opiniach do PZPWO.	Uwaga nie została uwzględniona. Zapisy dotyczące utworzenia Parku Krajobrazowego Małej Panwi są zapisane w Strategii województwa.
112	Nadleśnictwo Zawadzkie	POŚ, podrozdział 4.9.2, str. 113, wiersz 3 i 4 od dołu	m.in. intensyfikacja produkcji rolnej, leśnej czy sposób użytkowania gruntów.	m.in. intensyfikacja produkcji rolnej czy sposób użytkowania gruntów	Zrównoważona gospodarka leśna prowadzona przy zachowaniu odpowiednich standardów (m.in. FSC i PFSC) nie należy do „najbardziej niebezpiecznych zagrożeń dla środowiska roślin”.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "-intensyfikacja gospodarki rolnej, niektóre działania prowadzonej gospodarki leśnej, przekształcenia gruntów"
113	Nadleśnictwo Zawadzkie	POŚ, podrozdział 4.9.2, str. 114, wiersz 7 od góry	- intensywna gospodarka rolna i leśna	- intensywna gospodarka rolna	Zrównoważona gospodarka leśna prowadzona przy zachowaniu odpowiednich standardów (m.in. FSC i PFSC) nie należy do „głównych zagrożeń dla flory regionu”.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "Do głównych zagrożeń dla flory regionu należą, m.in.: [...] -intensywna gospodarka rolna i niektóre działania prowadzonej gospodarki leśnej"
114	Nadleśnictwo Zawadzkie	POŚ, podrozdział 4.9.4, str. 125, wiersz 7 i 6 od dołu	Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. czynniki antropogeniczne, do których należą m.in. intensyfikacja gospodarowania lasami oraz emisja szkodliwych gazów i pyłów , ...	Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. czynniki antropogeniczne, do których należą m.in. emisja szkodliwych gazów i pyłów , ...	Gospodarka leśna prowadzona jest w oparciu o Plany Urządzania Lasu zatwierdzone przez właściwego ministra, a użytkowanie lasu prowadzone jest zgodnie z możliwościami produkcyjnymi drzewostanów. Stale wzrasta zasobność drzewostanów w Polsce oraz ich powierzchnia.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy zapis: "Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. czynniki antropogeniczne, do których należą m.in. niektóre działania prowadzonej gospodarki leśnej oraz emisja szkodliwych gazów i pyłów, m.in. SO2 oraz Nox"

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
115	Nadleśnictwo Zawadzkie	Prognoza oddziaływania na środowisko, podrozdział 4.2.9.3, str. 141, tabela 43	Nazwa. Dolina Małej Panwi	Wykreślić cały wiersz dotyczący rezerwatu Dolina Małej Panwi	Brak konieczności wprowadzania dodatkowej formy ochrony w postaci rezerwatu. Na terenach leśnych występują liczne formy ochrony: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszar chronionego krajobrazu, obszar specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 PLH160008 „Dolina Małej Panwi”, które w sposób wystarczający pozwalają zachować zasoby przyrodnicze tego obszaru. Nadleśnictwo podtrzymuje swoje wcześniejsze stanowisko.	Uwaga nie została uwzględniona. Zapisy w Programie Ochrony Środowiska są zgodne z zapisami kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
116	Nadleśnictwo Zawadzkie	Prognoza oddziaływania na środowisko, podrozdział 4.2.9.3, str. 141, tabela 43	Nazwa. Mała Panew	Wykreślić cały wiersz dotyczący rezerwatu Mała Panew	Brak konieczności wprowadzania dodatkowej formy ochrony w postaci rezerwatu. Na terenach leśnych występują liczne formy ochrony: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszar chronionego krajobrazu, obszar specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 PLH160008 „Dolina Małej Panwi”, które w sposób wystarczający pozwalają zachować zasoby przyrodnicze tego obszaru. Podtrzymanie stanowiska przedstawionego w opiniach do PZPWO.	Uwaga nie została uwzględniona. Zapisy w Programie Ochrony Środowiska są zgodne z zapisami kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
117	Nadleśnictwo Zawadzkie	Prognoza oddziaływania na środowisko, podrozdział 4.2.9.3, str. 139, wiersz nr 12 od góry		Wykreślić	Brak konieczności wprowadzenia Parku Krajobrazowego Dolina Małej Panwi w latach 2021-2027. Na terenach leśnych występują liczne formy ochrony: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszar chronionego krajobrazu, obszar specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 PLH160008 „Dolina Małej Panwi”, które w sposób wystarczający pozwalają zachować zasoby przyrodnicze tego obszaru. Podtrzymanie stanowiska przedstawionego w opiniach do PZPWO.	Uwaga nie została uwzględniona. Zapisy dotyczące utworzenia Parku Krajobrazowego Małej Panwi są zapisane w Strategii województwa.
118	Nadleśnictwo Zawadzkie	Prognoza oddziaływania na środowisko, podrozdział 4.2.9.3, str. 138, wiersz nr 4 od dołu	Mała Panew	Wykreślić	Brak konieczności wprowadzenia rezerwatu Mała Panew w latach 2021-2027. Na terenach leśnych występują liczne formy ochrony: pomniki przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszar chronionego krajobrazu, obszar specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 PLH160008 „Dolina Małej Panwi”, które w sposób wystarczający pozwalają zachować zasoby przyrodnicze tego obszaru. Podtrzymanie stanowiska przedstawionego w opiniach do PZPWO.	Uwaga nie została uwzględniona. Zapisy w Programie Ochrony Środowiska są zgodne z zapisami kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
119	Nadleśnictwo Zawadzkie	Prognoza oddziaływania na środowisko, podrozdział 4.9.2, str. 136, wiersz 2 i 3 od dołu	m.in. intensyfikacja produkcji rolnej, leśnej czy sposób użytkowania gruntów	m.in. intensyfikacja produkcji rolnej czy sposób użytkowania gruntów.	Zrównoważona gospodarka leśna prowadzona przy zachowaniu odpowiednich standardów (m.in. FSC i PFSC) nie należy do „najbardziej niebezpiecznych zagrożeń dla środowiska roślin”.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "-intensyfikacja gospodarki rolnej, niektóre działania prowadzonej gospodarki leśnej, przekształcenia gruntów"
120	Nadleśnictwo Zawadzkie	Prognoza oddziaływania na środowisko, podrozdział 4.9.2, str. 137, wiersz 8 od góry	- intensywna gospodarka rolna i leśna	- intensywna gospodarka rolna	Zrównoważona gospodarka leśna prowadzona przy zachowaniu odpowiednich standardów (m.in. FSC i PFSC) nie należy do „głównych zagrożeń dla flory regionu”	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "Do głównych zagrożeń dla flory regionu należą, m.in.: [...] - intensywna gospodarka rolna i niektóre działania prowadzonej gospodarki leśnej"
121	Nadleśnictwo Zawadzkie	Prognoza oddziaływania na środowisko, podrozdział 4.9.4, str. 148, wiersz 5 i 6 od dołu	Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. czynniki antropogeniczne, do których należą m.in. intensyfikacja gospodarowania lasami oraz emisja szkodliwych gazów i pyłów , ...	Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. czynniki antropogeniczne, do których należą m.in. emisja szkodliwych gazów i pyłów , ...	Gospodarka leśna prowadzona jest w oparciu o Plany Urządzenia Lasu zatwierdzone przez właściwego ministra, a użytkowanie lasu prowadzone jest zgodnie z możliwościami produkcyjnymi drzewostanów. Stale wzrasta zasobność drzewostanów w Polsce oraz ich powierzchnia.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy zapis: "Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. czynniki antropogeniczne, do których należą m.in. niektóre działania prowadzonej gospodarki leśnej oraz emisja szkodliwych gazów i pyłów, m.in. SO2 oraz Nox"
122	Nadleśnictwo Zawadzkie	Prognoza oddziaływania na środowisko, podrozdział 4.4.4.1, str. 88, tabela 25	Nieaktualne dane w tabeli	Wg załączonej tabeli – zał. nr 1 do formularza	Uzupełnienie danych dotyczących obiektów wymienionych w tabeli nr 24 oraz uzupełnienie tabeli o wykaz nieujętych zbiorników retencyjnych	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
123	Nadleśnictwo Opole	Rozdział 4.9.3 Obszary i obiekty planowane do objęcia ochroną prawną Tabela Rezerwaty przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia w województwie opolskim Strona 121	Stawy Niemodlińskie	Proponuje się usunąć propozycje utworzenia rezerwatu	W trakcie konsultacji społecznych, które odbyły się na początku bieżącego roku dotyczących nowych rezerwatów przyrody projekt „Stawy Niemodlińskie” został odrzucony.	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
124	Nadleśnictwo Opole	Rozdział 4.12. ANALIZA SWOT Tabela 43. Analiza SWOT Strona 136	masowa wycinka drzew, w tym w lasach, uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych	Proponuje się wykreślić „masowa wycinka drzew, w tym lasach”	PGL LP prowadzi trwale zrównoważoną gospodarkę leśną w oparciu o zatwierdzony przez Ministra Środowiska PUL, który poddawany jest konsultacjom społecznym	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych powodujące konieczność masowej wycinki"
125	Nadleśnictwo Opole	Rozdział 4.13. GŁÓWNE PROBLEMY I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO Tabela 44. Główne problemy i zagrożenia środowiska województwa opolskiego Strona 139	asy z zaburzoną strukturą wiekową i gatunkową, masowa wycinka	Proponuje się wykreślić „masowa wycinka”	PGL LP prowadzi trwale zrównoważoną gospodarkę leśną w oparciu o zatwierdzony przez Ministra Środowiska PUL, który poddawany jest konsultacjom społecznym	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: " ... uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych powodujące konieczność masowej wycinki"

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
126	Nadleśnictwo Opole	Rozdział 4.11. EDUKACJA EKOLOGICZNA Strona 128	Edukacja ekologiczna na terenie województwa opolskiego prowadzona jest głównie w placówkach oświatowych.	Proponuje się dodać zapis: "prowadzona jest województwa opolskiego prowadzą zajęcia z zakresu edukacji ekologicznej.	Wszystkie jednostki LP na terenie województwa opolskiego prowadzą zajęcia z zakresu edukacji ekologicznej.	Uwaga została uwzględniona
127	Nadleśnictwo Opole	Rozdział 4.11. EDUKACJA EKOLOGICZNA Strona 130	Edukacja ekologiczna w województwie w ostatnich latach prowadzona była także przez gminy, które organizowały różnego rodzaju kampanie i akcje edukacyjne.	Proponuje się dodać zapis: "a także na terenie jednostek PGL LP"	W całym rozdziale na temat edukacji ekologicznej jednostki PGL LP zostały pominięte.	Uwaga została uwzględniona
128	Nadleśnictwo Opole	Rozdział 4.9.4. LASY Strona 123		Proponuje się dodać zapis: „zagrożenie dla lasów obserwowane w ostatnich latach to również obniżenie wód gruntowych skutkujących zamieraniem drzewostanów.”	W ostatnich latach drzewostany na terenie województwa opolskiego zostały znacznie osłabione ze względu na brak wody, zwłaszcza drzewostany sosnowe na mokrych siedliskach	Uwaga została uwzględniona
129	Nadleśnictwo Opole	Rozdział 5.2. CELE I KIERUNKI INTERWENCJI PROGRAMU Tabela 46. Cele i kierunki interwencji Programu Strona 177	Modernizacja ośrodka rehabilitacji zwierząt.	Proponuje się usunięcie zapisu	RDLP Katowice na terenie województwa opolskiego nie posiada obecnie takowego ośrodka.	Uwaga została uwzględniona
130	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 118, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub	Brak	Dopisać wiersz: Nazwa Biskupia Kopa, Powierzchnia 33,20 ha, Gmina Głuchołazy, Typ krajobrazów/leśny i borowy, Cel ochrony najwyższej położony krajobraz górski województwa	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
		powiększenia		opolskiego, Uwagi negatywna opinia PGL LP Nadleśnictwa Prudnik, Istniejący nowy		
131	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 118, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia (Cicha Dolina, kolumna Powierzchnia)	94,97	96,76	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
132	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 118, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia (Cicha Dolina, kolumna Typ)	leśny	biocenotyczny i fizjocenotyczny/leśny i borowy	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
133	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 118, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia (Cygańska Góra, kolumna Powierzchnia)	53,2	54,0 0	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020 ”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
134	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 118, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub	leśny	biocenotyczny i fizjocenotyczny/leśny i borowy	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020 ”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
		powiększenia (Cygąńska Góra, kolumna Typ)				
135	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 118, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia (Dębniak, kolumna Powierzchnia)	31,42	32,00	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020 ”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
136	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 118, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia (Dębniak, kolumna Typ)	leśny	biocenotyczny i fizjocenotyczny/leśny i borowy	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
137	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 118, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia	Brak	Dopisać wiersz: Nazwa Graniczna Góra, Powierzchnia 31,30 ha, Gmina Głubczyce, Typ krajobrazów/leśny i borowy, Cel ochrony dolnoregłowy krajobraz sudeckiego górskiego ostańca denudacyjnego, Uwagi brak	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020 ”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
138	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 119, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub	6,62	2,6	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
		powiększenia (Gwarkowa Perć, kolumna Powierzchnia)				
139	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 119, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia (Gwarkowa Perć, kolumna Typ)	geologiczny	geologiczny i glebowy/skalny	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
140	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 119, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia (Lasy Głogówka, kolumna Typ)	leśny	biocenotyczny i fizjocenotyczny/leśny i borowy	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
141	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 119, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia	brak	Dopisać wiersz: Nazwa Maciejowicki Las, Powierzchnia 28,90 ha, Gmina Otmuchów, Typ biocenotyczny i fizjocenotyczny/leśny i borowy, Cel ochrony zbiorowiska o charakterze grądów oraz podgórskich łągów jesionowych, Uwagi negatywna opinia PGL LP Nadleśnictwa Prudnik Istniejący nowy	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
142	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 119, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia (Mańkowice, kolumna Powierzchnia)	108,6	110,6	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
143	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 119, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia (Mańkowice, kolumna Typ)	leśny	biocenotyczny i fizjocenotyczny/leśny i borowy	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
144	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 119, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia (Mańkowice, kolumna Uwagi)	Obszar zagrożony ze względu na zaplanowane prace leśne. Proponowany do utworzenia w PZPWO	Ze względu na zamieranie drzewostanów jesionowych konieczna ich przebudowa. Negatywna opinia PGLP Nadleśnictwa Prudnik. Proponowany do utworzenia w PZPWO	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga nie została uwzględniona. Zapisy w Programie Ochrony Środowiska są zgodne z zapisami kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
145	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 119, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia (Nadziejów, kolumna	79,2	7,9	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
		Powierzchnia)				
146	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 119, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia (Nadziejów, kolumna Typ)	leśny	geologiczny i glebowy/skalny	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
147	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 119, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia (Nadziejów, kolumna Cel ochrony)	Grądy, łągi olszowojesionowe, wartości geologiczne	profile geologiczne granitoidów waryscyjskich oraz formy ich wietrzenia	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
148	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 119, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia (Pielgrzymów, kolumna Powierzchnia)	35,6	25,6	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
149	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 119, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia (Pielgrzymów, kolumna Typ)	eśny	Fitocenotyczny/leśny i borowy	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
150	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 120, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia (Wilczy Staw, kolumna Powierzchnia)	51,98	46,3	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
151	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 120, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia (Wilczy Staw, kolumna Typ)	eśny	biocenotyczny i fizjocenotyczny/leśny i borowy	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
152	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 121, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia (Wiemowice, kolumna	21,84	3,9	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
		Powierzchnia)				
153	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 121, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia (Wiemowice, kolumna Typ)	geologiczny	geologiczny i glebowy/skalny	Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody opracowana w ramach projektu pn. „Ochrona ekosystemów wodnych w województwie opolskim” współfinansowanego ze środków RPO WO 2014 - 2020”	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
154	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 121, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia	Las Błażejowice	Usunięcie z wykazu	Pozycja ujęta wcześniej w tabeli pod nazwą Lasy Głogówka	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
155	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.3 strona 121, tabela rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia	Dąbrowa	Usunięcie z wykazu	Pozycja ujęta wcześniej w tabeli pod nazwą Dębniak	Uwaga została uwzględniona, a zapisy w Programie Ochrony Środowiska uzupełnione o zapisy z kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
156	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.9.4 strona 125 (tekst na dole strony, wiersze 1-3)	Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. czynniki antropogeniczne, do których należą m.in. intensyfikacja gospodarowania lasami oraz emisja szkodliwych gazów i	Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. czynniki antropogeniczne, do których należy emisja szkodliwych gazów i pyłów, w tym SO ₂ oraz NO _x .	W opracowaniu brak uzasadnienia dla użycia sformułowania intensyfikacja gospodarki leśnej w odniesieniu do lasów w regionie. Obserwowane wyręby na dużych powierzchniach są skutkiem działania czynników niezależnych od zarządzających lasami, a nie planowym działaniem.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy zapis: "Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. czynniki antropogeniczne, do których należą m.in. niektóre działania prowadzonej

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
			pyłów, m.in. SO ₂ oraz NO _x			gospodarki leśnej oraz emisja szkodliwych gazów i pyłów, m.in. SO ₂ oraz Nox"
157	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.11 strona 128 (wiersz 9- 12)	W województwie opolskim edukacja ekologiczna prowadzona jest także w formie zajęć pozaszkolnych. Angażują się w nią jednostki samorządu terytorialnego, spółki oraz przedsiębiorstwa chcące poszerzać wiedzę o środowisku i relacjach w nim zachodzących zarówno wśród dzieci, jak i osób dorosłych.	W województwie opolskim edukacja ekologiczna prowadzona jest także w formie zajęć pozaszkolnych. Angażują się w nią jednostki samorządu terytorialnego, Lasy Państwowe, spółki oraz przedsiębiorstwa chcące poszerzać wiedzę o środowisku i relacjach w nim zachodzących zarówno wśród dzieci, jak i osób dorosłych	Prowadzona przez leśników edukacja leśna jest częścią edukacji ekologicznej.	Uwaga została uwzględniona
158	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.11 strona 130 (środkowa część tekstu)	Brak	Dopisać akapit: Jednostki organizacyjne Lasów Państwowe realizują zadania z zakresu edukacji ekologicznej w ramach 10-letnich programów (sporządzanych równoległe do planów urzędzenia lasu) oraz rocznych planów. Zajęcia prowadzone są w oparciu o bogatą bazę obiektów edukacyjnych, przez grupę wykwalifikowanych edukatorów, a także innych zaangażowanych pracowników	Biorąc pod uwagę skalę i zaangażowane środki, działalność edukacyjna LP zasługuje na wspomnienie na równi z wymienionymi w tekście instytucjami, jak ZOPK, gminy, czy OODR.	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
159	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.12 Tabela 43 strona 135 (Zasoby przyrodnicze – mocne strony)	Brak	Dopisać: - prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej - realizacja przebudowy drzewostanów w celu dostosowania składu gatunkowego do siedliska.	Zrównoważona gospodarka leśna przyczynia się do zwiększania zasobów, przy jednoczesnym użytkowaniu lasów, a także zapewnia ich wielofunkcyjność. Przebudowa drzewostanów m. in. zwiększa ich stabilność i odporność na zmiany klimatu.	Uwaga nie została uwzględniona. Niektóre działania związane z gospodarką leśną stanowią słabe strony lub zagrożenia dla ochrony przyrody.
160	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 5.4.2 Tabela 48 strona 201 (Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań monitorowanych – instytucje i przedsiębiorstwa) – kolumna Podmiot odpowiedzialny / partnerzy	gminy i powiaty województwa opolskiego, zarządcy dróg, Ogród Zoologiczny w Opolu, nadleśnictwa, Subregion Północny Opolszczyzny	gminy i powiaty województwa opolskiego, zarządcy dróg / Ogród Zoologiczny w Opolu, nadleśnictwa, Subregion Północny Opolszczyzny	Rozdzielenie podmiotów odpowiedzialnych od partnerów	Uwaga nie została uwzględniona. W kolumnie wypisane są wszystkie jednostki biorące udział w realizacji zadania.
161	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 5.4.2 Tabela 48 strona 205 (Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań monitorowanych – instytucje i przedsiębiorstwa) – kolumna Nazwa zadania	Gospodarowanie drzewostanem oraz zalesienia na gruntach gminnych i prywatnych	Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej oraz zwiększanie powierzchni leśnej	Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej wydaje się być lepszym zapisem niż gospodarowanie drzewostanem. Zalesienia nie powinny być ograniczane do gruntów gminnych i prywatnych.	Uwaga została uwzględniona
162	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 5.4.2 Tabela 48 strona 205 (Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań monitorowanych –	RPO WO, środki UE, budżet państwa, środki własne gmin	RPO WO, środki UE, budżet państwa, środki własne gmin, środki Funduszu Leśnego	Uzupełnienie do uwagi nr 32	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
		instytucje i przedsiębiorstwa) – kolumna Źródło finansowania				
163	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 5.4.2 Tabela 48 strona 205 (Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań monitorowanych – instytucje i przedsiębiorstwa) – Prowadzenie edukacji ekologicznej poprzez organizacje akcji ekologicznych, warsztatów, spotkań, konkursów kolumna Podmiot odpowiedzialny / partnerzy	gminy i powiaty województwa opolskiego, placówki oświatowe - w tym zadania ponadlokalne	gminy i powiaty województwa opolskiego, placówki oświatowe, nadleśnictwa - w tym zadania ponadlokalne lub gminy i powiaty województwa opolskiego, placówki oświatowe / nadleśnictwa - w tym zadania ponadlokalne	Nadleśnictwa jako podmiot odpowiedzialny lub partner	Uwaga została uwzględniona
164	Nadleśnictwo Prudnik	Rozdział 4.4.4.1 Tabela 24 Zbiorniki retencyjne na terenie województwa opolskiego		Na gruntach w zarządzie nadleśnictwa funkcjonuje obecnie 17 zbiorników małej retencji (10 na terenie powiatu prudnickiego, 5 na terenie powiatu nyskiego, 2 na terenie powiatu głubczyckiego). Szczegóły w tabeli – załączniku nr 1 do formularza.	Na podstawie danych w tabeli 24 trudno jednoznacznie określić o jakie zbiorniki chodzi. Powierzchniowo dwa zbiorniki na stronie 71 odpowiadają dwóm obecnie realizowanym inwestycjom na terenie leśnictwa Dębowiec. Dwa zbiorniki na stronie 70 mają powierzchnię zbliżoną do dwóch istniejących zbiorników w Niemysłowicach. Mogą to być jednak inne zbiorniki.	Uwaga nie została uwzględniona. Dane zawarte w dokumencie są ogólne, z uwagi na to zbiorniki nie zostały szczegółowo opisane.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
165	Nadleśnictwo Prószków	Rozdział 4.9.3 Obszary i obiekty planowane do objęcia ochroną prawną – str. 118-122 – tab. rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia w województwie opolskim	Rezerwat Pisarzowice- pow. 28,74 ha; gmina Strzeleczyki, typ leśny; cel ochrony – łągi wiązowe, łągi olszowo – jesionowe, grądy	Proponuje się usunąć propozycje utworzenia rezerwatu.	Konsultacje związane z propozycją nowych rezerwatów przyrody uzgadniane były z WO RDLP pismem ZG.7212.1.2021 z dnia 08.02, 26.02, 01.04 – negatywne stanowisko. Ewentualne ujęcie w projekcie planu skutkować może zintensyfikowanymi działaniami ukierunkowanymi na utworzenie w/w rezerwatu.	Uwaga nie została uwzględniona. Zapisy w Programie Ochrony Środowiska są zgodne z zapisami kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
166	Nadleśnictwo Prószków	Rozdział 4.9.3 Obszary i obiekty planowane do objęcia ochroną prawną – str. 118-122 – tab. rezerwy przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia w województwie opolskim	Rezerwat Popowicki Laspow. 53,02 ha; gmina Strzeleczyki, typ leśny; cel ochrony – grądy, kwaśne buczyny – Obszarowi proponowanego rezerwatu zagraża obecnie gospodarka leśna, gdyż aktualny PUL przewiduje gospodarcze wykorzystania wszystkich obejmujących obiekt działań	Proponuje się usunąć propozycje utworzenia rezerwatu.	Konsultacje związane z propozycją nowych rezerwatów przyrody uzgadniane były z WO RDLP pismem ZG.7212.1.2021 z dnia 08.02, 26.02, 01.04 – negatywne stanowisko. Ewentualne ujęcie w projekcie planu skutkować może zintensyfikowanymi działaniami ukierunkowanymi na utworzenie w/w rezerwatu.	Uwaga nie została uwzględniona. Zapisy w Programie Ochrony Środowiska są zgodne z zapisami kart rezerwatów ekspertyzy RDOŚ.
167	Nadleśnictwo Prószków	Rozdział 4.12 Analiza Swot – tabela 43 Analiza SWOT– Zasoby przyrodnicze – zagrożenia – str. 136	masowo wycinka drzew, w tym w lasach	usunąć zapis	PGL LP prowadzi trwale zrównoważoną gospodarkę leśną w oparciu o zatwierdzony przez Ministra Środowiska PUL, który poddawany jest konsultacją społeczną. Określenie masowa wycinka nie wpisuje się w zadania i cele PGL LP	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "... uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych powodujące konieczność masowej wycinki"

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
168	Nadleśnictwo Prószków	Rozdział 4.13. Główne problemy i zagrożenia środowiska woj. opolskiego tab. 44 – zasoby przyrodnicze – problem/zagrozenia str. 139	masowa wycinka	usunąć zapis	PGL LP prowadzi trwale zrównoważoną gospodarkę leśną w oparciu o zatwierdzony przez Ministra Środowiska PUL, który poddawany jest konsultacją społeczną. Określenie masowa wycinka nie wpisuje się w zadania i cele PGL LP	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst zamiast sformułowania masowa wycinka: "... uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych powodujące konieczność masowej wycinki"
169	Nadleśnictwo Prószków	Rozdział 5.4.2 – Zadania monitorowane – Tab. 48. Str. 192	Montaż paneli fotowoltaicznych w 2023 r. środki własne – 90 000,00 zł	Usunąć zapis	Na dzień dzisiejszy nie ma szczegółowych planów związanych z montażem paneli.	Uwaga została uwzględniona
170	Nadleśnictwo Rudy Raciborskie	4.9.2, str 113	Do najbardziej niebezpiecznych zagrożeń dla środowiska roślin należą te, które swoim zasięgiem obejmują duże obszary i występują z dużym natężeniem, m.in. intensyfikacja produkcji rolnej, leśnej czy sposób użytkowania gruntów.	Do najbardziej niebezpiecznych zagrożeń dla środowiska roślin należą te, które swoim zasięgiem obejmują duże obszary i występują z dużym natężeniem, m.in. intensyfikacja produkcji rolnej czy sposób użytkowania gruntów	PGL LP prowadzi trwale zrównoważoną (a nie co raz bardziej intensywną) gospodarkę leśną zgodnie z 10 letnimi Planami Urządzenia Lasu. Często dzięki gospodarce leśnej powstają i mogą być utrzymywane mikrosiedliska dzięki którym pojawiają się i mogą żyć cenne i rzadkie gatunki roślin, które przy zaprzestaniu gospodarowania lasami (min. wprowadzeniu ochrony ścisłej) zanikają.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "Do głównych zagrożeń dla flory regionu należą, m.in.: [...] - intensywna gospodarka rolna i niektóre działania prowadzonej gospodarki leśnej"

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
171		4.9.2, str 113 i 114	Do głównych zagrożeń dla flory regionu należą, m.in.: [...] - intensywna gospodarka rolna i leśna;	Do głównych zagrożeń dla flory regionu należą, m.in.: [...] - intensywna gospodarka rolna i błędy w gospodarce leśnej;	jw.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy zapis: "Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. czynniki antropogeniczne, do których należą m.in. niektóre działania prowadzonej gospodarki leśnej oraz emisja szkodliwych gazów i pyłów, m.in. SO ₂ oraz Nox".
172		4.12 str 136 wiersz tabeli „zasoby przyrodnicze”, słabe strony	- masowa wycinka drzew, w tym w lasach, uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych	- uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych powodujące konieczność	Określenie „masowa wycinka” nie stanowi pojęcia z zakresu nauk leśnych czy szeroko pojętego leśnictwa. Z uwagi na oficjalny charakter i rangę dokumentu nie powinny się w nim znajdować określenia potoczne i sugestywne.	Uwaga została uwzględniona
173		4.11 str 128	W województwie opolskim edukacja ekologiczna prowadzona jest także w formie zajęć pozaszkolnych. Angażują się w nią jednostki samorządu terytorialnego, spółki oraz przedsiębiorstwa chcące poszerzać wiedzę o środowisku i relacjach w nim zachodzących zarówno wśród dzieci, jak i osób dorosłych.	W województwie opolskim edukacja ekologiczna prowadzona jest także w formie zajęć pozaszkolnych. Angażują się w nią jednostki samorządu terytorialnego, nadleśnictwa, spółki oraz przedsiębiorstwa chcące poszerzać wiedzę o środowisku i relacjach w nim zachodzących zarówno wśród dzieci, jak i osób dorosłych.	Nadleśnictwa PGL LP od wielu lat prowadzą edukację przyrodniczo - leśną i wydatkują na ten cel znaczne środki finansowe.	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
174		4.11 str 128	<p>Edukacja ekologiczna w województwie w ostatnich latach prowadzona była także przez gminy, które organizowały różnego rodzaju kampanie i akcje edukacyjne. Znaczący udział w edukacji społeczeństwa miały lokalne rozgłośnie radiowe oraz stacje telewizyjne realizujące cykliczne audycje, programy i kampanie informacyjno - edukacyjne. Wpływ na zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa mają także uczelnie wyższe oraz towarzystwa naukowe, jak np. Towarzystwo Przyjaciół Politechniki Opolskiej oraz Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa Oddział w Opolu, które w ostatnich latach realizowały sympozja i konferencje naukowe o treściach ukierunkowanych na rozwój i nowoczesne technologie w kontekście ochrony środowiska. Dużą ilość warsztatów, szkoleń i konferencji prowadzi także Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego.</p>	<p>Edukacja ekologiczna w województwie w ostatnich latach prowadzona była także przez gminy, które organizowały różnego rodzaju kampanie i akcje edukacyjne. Znaczący udział w edukacji społeczeństwa miały lokalne rozgłośnie radiowe oraz stacje telewizyjne realizujące cykliczne audycje, programy i kampanie informacyjno - edukacyjne. Wpływ na zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa mają także uczelnie wyższe oraz towarzystwa naukowe, jak np. Towarzystwo Przyjaciół Politechniki Opolskiej oraz Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa Oddział w Opolu, które w ostatnich latach realizowały sympozja i konferencje naukowe o treściach ukierunkowanych na rozwój i nowoczesne technologie w kontekście ochrony środowiska. Dużą ilość warsztatów, szkoleń i konferencji prowadzi także Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego. Stałą ofertę z zakresu zajęć edukacji przyrodniczo-leśnej prezentują wszystkie jednostki Lasów Państwowych. Nadleśnictwa prowadzą prelekcje, wycieczki, wykłady, spotkania itp. Biorą udział w targach, piknikach, sympozjach i innych wydarzeniach aktywnie uczestniczą w edukacji skierowanej do dzieci,</p>	<p>Nadleśnictwa PGL LP od wielu lat prowadzą edukację przyrodniczo - leśną i wydatkują na ten cel znaczne środki finansowe. Nadleśnictwa odwiedzane są przez setki, a nawet tysiące osób w skali roku, które są odbiorcami treści przekazywanych przez leśników bezpośrednio ale także na tablicach edukacyjnych, stronach internetowych, książkach, broszurach i folderach. Zainteresowanie ofertą edukacyjną Nadleśnictw jest znaczne, a tematyka zajęć szeroka i dotycząca nie tylko samego lasu ale także zagadnień z zakresu zmian klimatu, zanieczyszczenia środowiska czy sposobów na życie bardziej przyjazne środowisku.</p>	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
175		Tabela 46 str 175 (wiersz drugi)	Kompleksowa renaturyzacja mokradeł oraz odtwarzanie naturalnych wilgotnych siedlisk przyrodniczych na terenach ochronnych – jako odpowiedzialny została wskazana RDLP	Kompleksowa renaturyzacja mokradeł oraz odtwarzanie naturalnych wilgotnych siedlisk przyrodniczych na terenach ochronnych – jako odpowiedzialny powinien zostać wskazany przede wszystkim RDOŚ/ nadleśnictwa – na gruntach w zarządzie PGL LP	RDLP (jednostki LP) mogą ponosić koszty w zakresie ochrony przyrody wyłącznie na terenach przez siebie zarządzanych oraz koszty związane z ochroną np. rezerwatów wyłącznie w przypadku współfinansowania projektów finansowanych z innych źródeł. Odtwarzaniem siedlisk wilgotnych na terenach objętych ochroną w pierwszej kolejności powinien zająć się RDOŚ. Nadleśnictwa mogą jedynie współuczestniczyć we wskazanym działaniu.	Uwaga uwzględniona częściowo. Nowy zapis: Kompleksowa renaturyzacja mokradeł oraz odtwarzanie naturalnych wilgotnych siedlisk przyrodniczych. Jednostki odpowiedzialne: gminy/ODR/RDLP/RDOŚ

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
176		6.6. str 219	<p>Informacja ekologiczna w Polsce dostępna jest ponadto poprzez: - publikacje Głównego Urzędu Statystycznego, - publikacje Ministerstwa Środowiska, - publikacje służb państwowych: Inspekcji Ochrony Środowiska, Inspekcji Sanitarnej, Państwowy Zakład Higieny, IMGW-PIB, PIG-PIB, - programy i plany strategiczne, opracowania JST, - prasę popularnonaukową o tematyce ekologicznej, - programy telewizyjne i radiowe, - publikacje o charakterze edukacyjnym jednostek naukowo-badawczych, - publikacje opracowane przez organizacje pozarządowe, - targi i giełdy ekologiczne, - akcje/kampanie edukacyjne i promocyjne, - Internet</p>	<p>Informacja o środowisku i jego ochronie w Polsce dostępna jest ponadto poprzez: - publikacje Głównego Urzędu Statystycznego - publikacje Ministerstwa Środowiska, - publikacje służb państwowych: Inspekcji Ochrony Środowiska, Inspekcji Sanitarnej, Państwowy Zakład Higieny, IMGW-PIB, PIG-PIB, - programy i plany strategiczne, opracowania JST, - prasę popularnonaukową o tematyce ekologicznej, - programy telewizyjne i radiowe, - publikacje o charakterze edukacyjnym jednostek naukowo-badawczych, - publikacje opracowane przez organizacje pozarządowe, - targi i giełdy ekologiczne, - akcje/kampanie edukacyjne i promocyjne, - Internet. - publikacje jednostek Lasów Państwowych -strony internetowe Nadleśnictw</p>	<p>Wszystkie jednostki PGL LP posiadają strony internetowe, część jednostek prowadzi strony na portalach społecznościowych o szeroko pojętej tematyce przyrodniczej. Lasy Państwowe udostępniają informacje o tematyce przyrodniczej w różnorodnej formie i różnymi kanałami informacyjnymi.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
177	osoby prywatne	Tabela 46. Cele i kierunki interwencji Programu punkt 9. zasoby przyrodnicze, typy realizowanych działań	Tworzenie nowych form ochrony przyrody w postaci: rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, obszarów Natura 2000, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, użytków ekologicznych, pomników przyrody. Rozpoznanie możliwości/badania nad utworzeniem parku narodowego.	Tworzenie nowych form ochrony przyrody w postaci: parku narodowego, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, obszarów Natura 2000, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, użytków ekologicznych, pomników przyrody.	Program ochrony środowiska jest dokumentem strategicznym. W związku z tym, w okresie jego funkcjonowania, czyli w latach 2021-27 ograniczenie zapisów do rozpoznania ewentualnej możliwości utworzenia parku narodowego jest samoograniczającym się zapisem. Badania możliwości jego utworzenia tak czy inaczej powinny się odbyć. Docelowo, zgodnie z założeniami europejskiego zielonego ładu i tak powinien powstać. Jest to jeden z nielicznych obszarów (jedyna kraina przyrodniczo leśna) pozbawiony tej formy ochrony Przyrody	Uwaga nie została uwzględniona. Pozpoznanie i badania są działaniami prowadzącymi do utworzenia parku narodowego.
178	Urząd Miasta Opole	4.2 str 33 drugi akapit, 3 tiret	sieć komunikacji tramwajowej	usunąć	Na terenie Opolszczyzny brak komunikacji tramwajowej	Uwaga została uwzględniona
179		4.2 str 33 drugi akapit, 4 tiret, pierwsze zdanie	Port Lotniczy Opole – Kamień Śląski	Lądowisko dla samolotów EPKN	Taka jest informacja na stronie portu lotniczego	Uwaga została uwzględniona
180		4.2 str 33 drugi akapit, 4 tiret, drugie zdanie	Lotnisko Aeroklubu Opolskiego im. Lotników Powstania Warszawskiego	Lotnisko Aeroklubu Opolskiego im. Lotników Powstania Warszawskiego w Polskiej Nowej Wsi	Taka jest informacja na stronie lotniska	Uwaga została uwzględniona
181		4.2 str 33 drugi akapit, 4 tiret, trzecie zdanie	Lotnisko Namysłów	usunąć	Nigdzie nie można znaleźć informacji, że takie lotnisko jeszcze istnieje.	Uwaga została uwzględniona
182		4.2.1 str 35 drugi akapit, 2 tiret	Mapa akustyczna miasta Opola	Mapa akustyczna miasta Opola (2017 r.)	Dodana data wykonania mapy	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
183		4.1.1.2. str. 20 trzeci akapit	Obok SPA 2020 dokumentem, który stanowi podstawę prowadzenia polityki w zakresie adaptacji do zmian klimatu jest „Polityka ekologiczna państwa 2030” (przyjęta przez Radę ministrów w 2019 r.).	Obok SPA 2020 dokumentem, który stanowi podstawę prowadzenia polityki w zakresie adaptacji do zmian klimatu jest „Polityka energetyczna Polski do 2040 r.” (zatwierdzona przez Radę Ministrów 2 lutego 2021 r.).	W dniu 2 lutego 2021 r. została zatwierdzona przez Radę Ministrów „Polityka energetyczna Polski do 2040 r.”	Uwaga została uwzględniona
184		4.1.1.2. str. 21 pierwszy akapit	Miejskie Plany Adaptacji (MPA) powstały do końca 2018 r.	Termin zakończenia projektu był do dnia 12 stycznia 2019 r.	Informacja na stronie internetowej projektu Ministerstwa Środowiska pn. „Wczujmy się w klimat”	Uwaga została uwzględniona
185		4.1.1.2. str. 21 pierwszy akapit		proszę o dodanie informacji: "W mieście Opolu zidentyfikowano główne zagrożenia klimatyczne takie jak: upały, intensywne opady i burze, wichury"	Informacje na podstawie Planu adaptacji Miasta Opola do zmian klimatu do roku 2030	Uwaga została uwzględniona
186		4.1.1.2.		W rozdziale znajdują się informacje o uchwalonym „Planie adaptacji Miasta Opola do zmian klimatu do roku 2030”. Jednakże również Gmina Olesno i Gmina Nysa opracowały i uchwaliły Plan adaptacji do zmian klimatu.	Gminy które nie brały udziału w projekcie Ministerstwa Środowiska pn. „Wczujmy się w klimat” również mogą opracować i uchwalić „Plan adaptacji do zmian klimatu”.	Uwaga została uwzględniona
187		Rozdział 2, Str. 10	Dlaczego przyjęto rok bazowy 2019 skoro są już dane za 2020		Roczna ocena jakości powietrza za 2020 r. wskazuje, że na terenie strefy Opole nie doszło do przekroczeń średniorocznego stężenia dla pyłu PM10, ani nie została przekroczona dopuszczalna ilość dni z przekroczonym stężeniem średniorocznym.	Uwaga została uwzględniona
188		Rozdział 2, Str. 11	RDLP Łódź		Czemu w POŚ dla Opolskiego jest mowa o Łodzi	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
189		Tabela 5 , strona 24	Dla PM 10 wpisano C	Z rocznej oceny za 2020 wynika że nie doszło do przekroczeń dla pyłu PM 10, więc skąd taka klasyfikacja	Roczna ocena jakości powietrza za 2020 r. wskazuje, że na terenie strefy Opole nie doszło do przekroczeń średniorocznego stężenia dla pyłu PM10, ani nie została przekroczona dopuszczalna ilość dni z przekroczonym stężeniem średniodobowym	Uwaga została uwzględniona
190		Strona 24 i 25			Dlaczego przy ocenie jakości powietrza podawane są dane z 2019 r. i 2020 r., jeśli "Roczna ocena jakości powietrza za 2020 r." zawiera kompletne informacje dla omawianych parametrów w projekcie POŚ	Uwaga została uwzględniona
191		Tabela 43 strona 131 do zagrożeń proponuje się dodać		Niestabilna polityka energetyczna państwa, której celem jest najpóźniejsza rezygnacja ze stosowania paliw kopalnych do produkcji ciepłej lub elektrycznej, a opóźnianie inwestycji w zakresie rozwijania odnawialnych źródeł energii		Uwaga nie została uwzględniona. Dokument odnosi się do polityki województwa.
192		Tabela 43 strona 132 „Zagrożenie hałasem” do szans proponuje się dodać		Poprawa infrastruktury kolejowej na terenie województwa oraz rozwój kolei regionalnej		Uwaga nie została uwzględniona. Infrastruktura kolejowa zawiera się w zagadnieniu transportu zbiorowego.
193		Tabela 43 strona 132 „gospodarowanie wodami ” do szans proponuje się dodać		Tworzenie lokalnych partnerstw ds. wody (LPW)		Uwaga została uwzględniona
194		Tabela 43 strona 132 „gospodarowanie wodami ” do zagrożeń proponuje się dodać		uszczuplanie zasobów wodnych poprzez coraz większy pobór wód podziemnych i powierzchniowych na cele rolnicze (podlewanie upraw)		Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
195		Tabela 43 strona 135 „gospodarka odpadami....” do zagrożeń proponuje się dodać		niski stopień odpadów trafiających do przetworzenia (ponownego wykorzystania)		Uwaga została uwzględniona
196		Tabela 43 strona 135 „zasoby przyrodnicze....” do zagrożeń proponuje się dodać		urbanizacja terenów przyrodniczo cennych		Uwaga nie została uwzględniona.
197		Tabela 43 strona 136 „zagrożenia poważnymi awariami ....” do zagrożeń proponuje się dodać		lokalizowanie obszarów zabudowy mieszkaniowej w pobliżu zakładów przemysłowych		Uwaga nie została uwzględniona. Informacja wynika z zamieszczonych w tabeli podsumowań.
198		Tabela 44 str 137		W celach dodać zapis: adaptacja do zmian klimatu		Uwaga została uwzględniona
199	PGE GiEK S.A. Oddział Elektrownia Opole	strona 128	Użyto niewłaściwej nazwy naszego zakładu- Elektrownia "Opole" Spółka Akcyjna w Brzeziu/k Opola	Prawidłowa nazwa - PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Opole położony w Opolu ul. Elektrowniana 25.		Uwaga została uwzględniona
200	Starostwo Powiatowe w Oleśnie	2, str 10, akapit 2	Program został przygotowany...	oraz załącznika do "wytycznych do opracowania woj. Pos i gminnych" styczeń 2020 r.	nowe wytyczne w 2020 r.	Uwaga została uwzględniona
201		5,51 str 145	Ustawa antysmogowa	Uchwała antysmogowa		Uwaga została uwzględniona
202		4.1.1.2. nr 20 akapit 3	Radę ministrów	Radę Ministrów		Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
203		4.1.3 Tabela 9 str 30	Analiza możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych	dodać co to za dokumenty czy własny czy jakiegoś autorstwa - źródło		Uwaga została uwzględniona
204		4.5.1. Tabela 27 str 79-80	Błędne wyliczenie ogółem, w całej tabeli			Uwaga nie została uwzględniona. Dane pochodzą z podanych źródeł i zostały wpisane prawidłowo.
205		4.7.3 str 96 akapit 4	20 ha na cele leśne, 9 ha na cele rolnicze, łącznie 33 ha zrekultywowano	co z 4 ha? Na jaki cel zostały zagospodarowane?		Uwaga nie została uwzględniona. Największy udział gruntów przeznaczono na cele rolnicze i leśne, pozostałe wykorzystanie na inne cele jest marginalne.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
206	Nadleśnictwo Lubliniec	Projekt POŚ woj. 2021-2027 do konsultacji; Pkt 4.9.4. LASY; str. 126	(...) "Zagrozenie pierwotnymi i wtórnymi szkodnikami owadzimi oceniono w przewazajacej czesci wojewodztwa jako wysokie i srednie. Teren ten lezy w zasiegu sporadycznych pojawow masowych m.in. takich szkodnikow jak zwójka sosnoweczka czy przyplaszczek granatek, będadcych szkodnikami sosny, która przewaza w skladzie gatunkowym lasow Opolszczyzny.(...)"	(...) "Zagrozenie pierwotnymi i wtórnymi szkodnikami owadzimi oceniono w przewazajacej czesci wojewodztwa jako wysokie i srednie. Teren ten lezy w zasiegu sporadycznych pojawow masowych m.in. takich szkodnikow jak zwójka sosnoweczka, przyplaszczek granatek, kornik ostrozębny czy osnuja gwiazdzista, będadcych szkodnikami sosny, która przewaza w skladzie gatunkowym lasow Opolszczyzny. Ponadto istotnym zagrozeniem dla szkótek i upraw leśnych są szkodniki korzeni – pędraki chrabąszcza majowego oraz chrabąszcza kasztanowca. Istotnym czynnikiem oslabiającym drzewostany może stać się jemiola występująca na sośnie. Z poważnych zagrozeń dla trwałości lasów nie można pominąć pożarów lasu, w tym powodowanych nieumyślną działalnością ludzką - m.in. wypalaniem traw. (...)"	Dodanie do przewidywanych zagrożeń szkodników oraz jemioly, których presja na drzewostany może w przyszłości rosnać. Dodanie pożarów lasu jako potencjalnego dużego zagrożenia dla lasów Opolszczyzny.	Uwaga została uwzględniona
207		Projekt POŚ woj. 2021-2027 do konsultacji; Pkt. 4.13. GŁÓWNE PROBLEMY I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	Kolumna: Problemy/zagrozenia - lasy z zaburzoną strukturą wiekową i gatunkową, masowa wycinka	Kolumna: Problemy/zagrozenia - lasy z zaburzoną strukturą wiekową i gatunkową, masowa wycinka	Jako problem/zagrozenie wypisano masową wycinkę, a jako cel poprawy - zrównoważoną gospodarkę leśną. Zapis ten nie jest precyzyjny i sugeruje, że obecnie gospodarka leśna nie jest prowadzona w sposób zrównoważony, co nie jest prawdą.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych powodujące konieczność masowej

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
		WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO; Tabela 44. Główne problemy i zagrożenia środowiska województwa opolskiego; str. 139 Wiersz - ZASOBY PRZYRODNICZE				wycinki"
208	Urząd Miasta w Ozimku			uwzględnienie zadań realizowanych przez jednostkę	Modernizacja i rozbudowa mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Antoniowie, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Antoniowie, 2021 - 2022, 26 000 000,00 POIiŚ, NFOŚiGW, środki własne	Uwaga została uwzględniona
209				uwzględnienie zadań realizowanych przez jednostkę	Modernizacja systemu ciepłowniczego m. Ozimek poprzez zabudowę wysokosprawnej kogeneracji i dostosowanie do warunków systemu efektywnego z zastosowaniem OZE, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Antoniowie, 2021 - 2023, 41 466 992,00 Programy krajowe, NFOŚiGW, środki własne	Uwaga została uwzględniona
210				uwzględnienie zadań realizowanych przez jednostkę	Budowa elektrociepłowni wielopaliwowej w Ozimku, BMB-ECO sp. z o.o., 2022 - 2023, 25 000 000,00 Środki własne, dotacje	Uwaga została uwzględniona
211	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach	(4.9.2.) Różnorodność biologiczna			W konsultowanym dokumencie uznano, iż intensyfikacja produkcji leśnej należy do najbardziej niebezpiecznych zagrożeń dla środowiska. Ponieważ gospodarka leśna prowadzona jest w sposób zrównoważony i zgodny z zasadami ochrony przyrody, co wynika z ustawy o lasach, zapis ten z założenia jest błędny i wymaga bezwzględnego usunięcia.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "-intensyfikacja gospodarki rolnej, niektóre działania prowadzonej gospodarki leśnej, przekształcenia gruntów"
212		(4.9.3.) Obszary i obiekty planowane do objęcia ochroną prawną			Rozdział ten, wraz z tabelą pn.: „Rezerваты przyrody planowane do utworzenia lub powiększenia w województwie opolskim” oparte zostały na danych, które straciły w roku bieżącym swoją aktualność. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu, w ramach projektu pn. Ochrona ekosystemów wodnych w województwie	Uwaga została uwzględniona

Lp.	Podmiot zgłaszający	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany	Uzasadnienie
					opolskim, powołał zespół ekspertów, który opracował w roku bieżącym dokument pn. „Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody”. W ramach prac nad dokumentem wszystkie zainteresowane nadleśnictwa miały możliwość wypowiedzenia się w kwestiach dotyczących projektowanych rezerwatów.	
213		(4.9.4.) Lasy			Podobnie jak w pkt.1 stwierdzono, iż zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są czynniki antropogeniczne, do których błędnie zaliczono intensyfikację gospodarowania lasami. Z racji prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej zapis ten należy usunąć. Informacja o zagrożeniu lasów ze strony szkodników owadzych powinna zostać uzupełniona o osnuję gwiazdzistą oraz kornika ostrozębnego, będących szkodnikami sosny. Warto również dodać informację o zagrożeniu spowodowanym występowaniem jemioly rozpięchłej.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy zapis: "Dużym zagrożeniem dla trwałości i dobrego stanu lasów są m.in. czynniki antropogeniczne, do których należą m.in. niektóre działania prowadzonej gospodarki leśnej oraz emisja szkodliwych gazów i pyłów, m.in. SO2 oraz Nox"
214		(4.11.) Edukacja ekologiczna			W powyższym rozdziale rola Lasów Państwowych nie została zaznaczona w stopniu odpowiadającym rzeczywistości zaangażowaniu pracowników LP w dziedzinę edukacji ekologicznej.	Uwaga została uwzględniona
215		(4.12.) Analiza SWOT			Zapis mówiący o masowej wycince drzew, w tym w lasach, jest wyrazem braku zrozumienia pojęcia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, jaką prowadzi się w lasach wszystkich własności w naszym kraju, na podstawie ustawy o lasach.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych powodujące konieczność masowej wycinki"
216		(4.13.) Główne problemy i zagrożenia środowiska województwa opolskiego			Obszar interwencji: zasoby przyrodnicze. Problem/ zagrożenie: lasy z zaburzoną strukturą wiekową i gatunkową, masowa wycinka. Cel poprawy: zrównoważona gospodarka leśna i zwiększanie lesistości. Ponieważ zrównoważona gospodarka leśna jest prowadzona, a zwiększanie lesistości również postępuje w miarę posiadania gruntów przeznaczonych do zalesienia, odczytanie intencji tego zapisu jest problematyczne.	Uwaga została uwzględniona częściowo. Nowy tekst: "uszkodzenia i zamieranie drzewostanów iglastych powodujące konieczność masowej wycinki"

